

- ◆ EVRO MEMORANDUM - 2012

- ◆ EVRO, FISKALNI PAKT,
FISKALNA UNIJA?

Jože Mencinger

- ◆ TUDI TUJE POVPRAŠEVANJE
PUŠČA GOSPODARSKO AKTIVNOST
NA CEDILU

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

- ◆ STATISTIČNA PRILOGA

EIPF

GOSPODARSKA GIBANJA

441

Ljubljana, november 2011

UREDNIŠKI ODBOR:

Wilfried Altzinger, Wirtschaftsuniversität, Wien, Avstria;
Jani Bekő, Univerza v Mariboru, Maribor;
Velimir Bole, EIPF, Ljubljana;
Enrico Colombatto, Universitá di Torino, Italija;
France Križanič, Ministrstvo za finance, Ljubljana;
Jože Mencinger, EIPF, Ljubljana – urednik;
Steve Pejovich, University of Texas, ZDA;
Franjo Štiblar, EIPF, Ljubljana;

GOSPODARSKA GIBANJA objavljajo rezultate raziskovanj EIPF o tekočih gospodarskih dogajanjih. Prva številka je izšla junija 1971, od novembra istega leta pa izhajajo redno vsak mesec (z eno dvojno številko v letu). Do novembra 1974 so objavljala rezultate raziskovanj EIPF za Jugoslavijo in so bila pisana v srbohrvaščini. Od novembra 1974 do oktobra 1991, ko so prenehala izhajati, so rezultate raziskovanj za Jugoslavijo objavljala PRIVREDNA KRETANJA JUGOSLAVIJE, GOSPODARSKA GIBANJA pa so se omejevala na Slovenijo. Publikacijo od 2009 sofinancira Javna agencija za knjigo RS.

Pogoji naročila: Naročilo začenja z dogovorno določenim mesecem, naslednja leta se samodejno podaljšuje, konča pa z decembrom tistega leta, v katerem je bilo pisno odpovedano.

© 2011 EIPF, Ekonomski institut d.o.o., Ljubljana, p.p.1722, Prešernova 21,
Tel: (01) 2521688, 2518776, 2518704; Fax: (01) 4256870;
Elektronska pošta: INFO@EIPF.SI,

Domača stran: WWW.EIPF.SI

ISSN številka: 0351-0360

Zaščita vključuje vsako reproduciranje, kopiranje, mikrofilmanje, ne glede na tehniko, celote in posameznih delov.

Tiskala tiskarna CICERO v 600 izvodih.
Oblikovanje in priprava za tisk, Rogač RMV, d.o.o.

KAZALO

5

EVRO MEMORANDUM - 2012	6
<hr/>	
EVRO, FISKALNI PAKT, FISKALNA UNIJA?	10
<i>Jože Mencinger</i>	
1. Evro – od simbola do grožnje	11
2. Fiskalni pakt – prihodnost EU ?	11
3. Izenačenje stopenj posrednih davkov	14
4. Prerazdelitve ob 50 odstotni davčni participaciji »federacije«	17
<hr/>	
TUDI TUJE POVPRŠEVANJE PUŠČA GOSPODARSKO AKTIVNOST NA CEDILU	23
<i>Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak</i>	
1. Domače trošenje še naprej stiskajo zaloge in investicije v opremo	26
2. Upočasnitev rasti izvoza in uvoza v oktobru	29
3. Zaupanje v splošnem ustaljeno	30
4. Industrijska produkcija na letni ravni nekoliko višja	31
5. Gradbeništvo ostaja v krizi, turizem precej navzgor	32
6. Brezposelnost v novembру malenkost višja	32
7. Cenovna pričakovanja se umirjajo	34
8. Rast stroškov dela ponovno zaostala za evro območjem	35
9. Bolj dolgoročna dinamika javnofinančnih prihodkov se še naprej znižuje	37
10. Tudi krediti v evro območju se obračajo navzdol	38
11. Zaradi velike statistične napake plačilnobilančni podatki ne dajejo jasne slike	39
<hr/>	
STATISTIČNA PRILOGA	41

**Evropski ekonomisti za alternativno ekonomsko politiko v Evropi
- EuroMemo skupina -**

Evropska integracija na razpotju:

Demokratično prizadevanje za stabilnost, solidarnost in družbeno pravičnost – EuroMemorandum 2012 –**

6

Povzetek

Poglabljanje krize v Evropski uniji

Kriza evro območja ogroža prihodnost evropske integracije, toda namesto, da bi evropska administracija kritizirala moč finančnih institucij, ki so krizo povzročile, je vsilila programe fiskalne strogosti Grčiji in drugim perifernim državam evro območja, razvila centralizirane politike in ukazala skrajno restriktivno fiskalno disciplino v vseh državah članicah, kar predstavlja tveganje in spodkopavanje demokratične legitimnosti Evropske unije (EU).

Restriktivni fiskalni ukrepi so v Evropi povzročili pešanje povpraševanja in ekonomske prognoze za leto 2012 nakazujejo dejansko stagnacijo, ki bo poslabšala položaj evropskih deficitnih držav pri servisiranju njihovega dolga. Na vrhovni konferenci evro območja so se oktobra 2011 odločili, da se mora grški dolg znižati za 50%, toda panika, ki so jo s prodajo povzročili lastniki obveznic, se je okreplila in vplivala tudi na večje države, vključno Italijo in Španijo.

Programi fiskalne strogosti so v vzhodnoevropskih državah (Latvija, Romunija in Madžarska) in v periferiji evro območja (Grčija, Portugalska in Irska) pripeljali do zelo resne recesije; glavne fiskalne reze so spremljale zahteve po privatizaciji in po deregulaciji trgov dela.

Evropske jugovzhodne sosedje in Turčijo, ki so bile večinoma odvisne od kapitalskih tokov, je kriza prav tako hudo prizadela. Slednje je, podobno kot države severne Afrike, EU močno spodbujala k odpiranju njihovih gospodarstev.

Gospodarski rasti v evropskih državah, še posebej v Nemčiji, je koristil preobrat v svetovni trgovini od leta 2010, toda skupno s presežkom ustvarjenim na Kitajskem in Japonskem, le-ta prispeva k nevarnemu poglabljanju svetovnih neravnovesij. Nizke obrestne mere v Evropi in zlasti v ZDA, so vodile k nestabilnosti prilivov kapitala v številne srednje razvite države, pospešile so tudi rast deviznih tečajev.

Katastrofa v Fukušimi je spodbudila Nemčijo, da je ponovno postavila v ospredje program zmanjšanja jedrske energije, vendar ni sprožila širše reakcije v Evropi. Neuspehu konference v Kopenhagnu je sledil neuspeh EU pri oblikovanju primerenega odgovora na področju klimatskih sprememb. Evropska kmetijska proizvodnja, ki temelji na zgrešenem

modelu industrializacije, ima v EU negativne družbene in okoljske vplive in spodbopava sposobnost razvijajočih se držav, da bi se same prehranjevale.

Napačne politike vodijo do napačnih posledic - Kritika evropske politike

Evropska unija ni uspela oblikovati primerenega odgovora na krizo evro območja. Predlagane reforme v okviru Pakta o rasti in stabilnosti (Growth and Stability Pact) so osnovane na zmotnem stališču, da bodo ob omejitvi deficitov javnega sektorja tržne sile zagotovile uravnotežen razvoj. Pred krizo je imela Nemčija zelo visok presežek v mednarodni menjavi, medtem ko so visoke deficite v južni Evropi financirali s prilivi kapitala. Finančna kriza je leta 2008 pripeljala do ostrega padca osebne potrošnje in povzročila splošno povečanje državne potrošnje. Nova zakonodaja EU se nanaša na koordinacijo politik, toda osnovni poudarek je na nadzoru in splošnemu skrbništvu na vseh področjih javne politike nad ekonomsko šibkejšimi državami.

Evropske banke, ki se soočajo z velikimi izgubami pri državnih obveznicah, so neposredno ogrožene s krizo evro območja. Toda banke so sprožile močne pohode lobiranja proti finančnim reformam, in skromni predlogi, ki so se nanašali na izvedene finančne instrumente in glavne pogoje za banke, so uspešno zvodeneli. Evropska komisija je sicer predlagala uvedbo davka na finančne transakcije, toda ta izključuje devizne transakcije, ključne države pa mu nasprotujejo.

Kriza je razgalila različne proizvodne strukture v EU. Regionalne politike so se osredotočale na infrastrukturo in usposabljanje, industrijska politika ni bila deležna nobene pozornosti, neo-merkantilistično jedro okrog Nemčije namreč ne kaže zanimanja za njeno promocijo. Evropske politike težijo k utrditvi obstoječe evropske delitve dela; predlagane politike fiskalne strogosti v perifernih državah bodo stanje še poslabšale.

Sredozemska politika EU je bila postavljena pod vprašaj z aktualnimi upori v Tuniziji in Egiptu; čeprav je bila demokratizacija dobrodošla, ekonomski model, ki je vodil v razširjeno revščino in brezposelnost, ni bil postavljen pod vprašaj; EU nadaljuje s promocijo proste trgovine. Evropska sosedska in širitevna politika je zašla v slepo ulico; pogajanja s Turčijo in državami nekdanje Jugoslavije so privreda do skromnega napredka; v številnih državah članicah EU obstaja precej obotavljanja glede širitve.

Evropska trgovinska politika se je odločno obrnila v smer pogajanj o bilateralnih dogovorih o prosti trgovini, medtem ko hinavsko pritrjuje zaključkom trgovinskih pogajanj v Dohi. EU povečuje pritisk na afriško, karibsko in pacifiško skupino držav, da bi podpisale Sporazum o gospodarskem partnerstvu, ki zahteva obsežne obveznosti do odpiranja teh držav trgovini in investicijam iz EU.

EU je napačno sprejela vojaški koncept ‘varnosti’, da bi prekrila iluzorno pot iz odvisnosti od svetovnega trga energentov in surovin. Novi dokument Evropske komisije o kmetijski politiki predstavlja pomemben korak k politiki trajnostnega razvoja, toda kljub priznanju družbenega pomena kmetijskega dela, plačila ne bodo omejena na aktivne kmetovalce.

Krepitev demokracije in družbene pravičnosti v Evropi

Evropska centralna banka bi morala hitro reagirati na trgu vrednostnih papirjev evro območja, saj je kot posojilodajalec zadnje upanje, in tako preprečiti cikel padajočih cen in paničnih prodaj. Poleg tega je finančni sektor postal v zadnjih treh desetletjih prevelik in preveč vpliven, zato bi morali dramatično zmanjšati njegovo moč. Komerzialno in investicijsko bančništvo je treba ločiti; spodbujati je treba hranilnice, banke javnega sektorja in druge neprofitne banke ter na ta način zagotoviti sredstva za družbeno in okoljsko pomembne investicijske projekte; investicijske banke, hedge sklade in privatne delniške sklade je treba ostro omejiti. Prepovedati bi morali večino izvedenih finančnih instrumentov ter z vsemi obveznicami trgovati na javno pregleden način. Uvesti je treba davek na finančne transakcije in ustanoviti evropsko bonitetno agencijo, ki bi bila v javni lasti.

8

Obstoječa raven javnega dolga, še posebej v Grčiji, je nesprejemljiva. Revidiranje dolga, kakor so ga prvotno zasnovali v Ekvadorju, bi moralo opredeliti, kateri dolgoročni so legitimni in katere institucije bi nosile breme odpisov. V državah z zelo visokim javnim dolgom je treba znižanje doseči tudi z uvedbo davkov za zelo bogate. Da bi preprečili špekulacije v škodo šibkih držav, bi morale države evro območja zamenjati preostale državne obveznice za evro obveznice, za katere bi skupno jamčile.

Skupno monetarno politiko bi morala spremamljati skupna fiskalna politika, kar naj bi vodilo k promociji polne zaposlenosti na osnovi dobrega dela. Programi fiskalne strogosti bodo le še otežili odplačevanje dolgov; vladam s primarnim deficitom je treba zagotoviti sredstva za pospešitev rasti. Neizogiben je močan program javnih investicij, še posebej v perifernih državah evro območja. Financiranje bi omogočala Evropska investicijska banka, ki je že sedaj pooblaščena za izdajo obveznic. Namesto enostranskega zmanjševanja javnih izdatkov, je treba preobrniti dolgoročen trend zniževanja davkov na visoke dohodke. Ustavnih prepovedi proračunskih deficitov ni treba uvesti, ker so nevarno restriktivne.

Usklajena evropska politika uravnavanja plač bi zagotovila preobrat splošno razširjenega zniževanja deleža plač v nacionalnem dohodku in plače v državah z nizkim dohodkom bi se začele približevati tistim v državam z višjim dohodkom. Uvesti bi bilo treba skrajšanje normalnega delovnega časa, na 30 ur tedensko, s čimer bi znižali brezposelnost in prispevali k izgradnji družbe, v kateri v življenju ljudi ne bi prevladovalo le delo za zaslužek.

Namesto programov fiskalne strogosti bi potrebovali programe, ki bi reševali osnovne strukturne probleme današnjega kapitalizma. Privatizacija je bila neučinkovita, saj je vodila v dvotirni zdravstveni sistem, ponovno bi morali uveljaviti pomen javnih storitev. Strategija nizkih plač, domnevno namenjena povečanja konkurenčnosti v razvijajočih regijah, je popolnoma zgrešena. Namesto tega bi moral razvoj temeljiti na uvedbi moderne tehnologije in evropska strukturalna sredstva bi morala spodbujati razvoj naprednih in produktivnih sektorjev. Države članice bi morale znižati uvoz, da bi zmanjšale zunanjetrgovinsko neravnovesje in sočasno razvijati uporabo obnovljivih energetskih virov. Kooperative in socialna podjetja bi lahko igrala pomembno vlogo pri integraciji ekonomskih in družbenih

ciljev s promocijo lokalne proizvodnje in potrošnje. Koncept fleksibilne varnosti je povzročil rast negotovih oblik zaposlovanja, zato bi morali ponovno vzpostaviti in okrepliti vse pravice iz delovnega razmerja. Sprejeti je treba ukrepe, ki bi zagotovili, da se podjetja ne bi mogla več izgavarjati na pritisk na konkurenčnost iz drugih držav EU ter s tem opravičevati zniževanje plač in poslabšanje delovnih pogojev.

EU bi se morala ukvarjati z asimetrijo v odnosih s sosednjimi državami s sprejemanjem sporazumov o širitvi, ki bi bili naklonjeni sosednjim državam. Prosto trgovino bi morali opustiti v korist sektorsko urejenih sporazumov z zelo dolgim prehodnim obdobjem. Sosednje države bi morale obdržati politični prostor, potreben za okrepitev njihovih proizvodnih struktur in pomoč EU bi morala biti usmerjena v promocijo industrijskega razvoja.

Namesto svoje merkantilistične izvozno orientirane strategije, bi morala EU povečati domače povpraševanje in s tem povečati potrošnjo uvoženega blaga in storitev. Prevladujoč model WTO z bilateralnimi sporazumi o prosti trgovini je treba opustiti in tako upoštevati nesorazmerja med državami. Kmetijske subvencije, ki izkrivljajo trgovino, je treba postopno ukiniti. Zahteve trgovinskih partnerjev po liberalizaciji javnih storitev je treba opustiti. Razvojne politike bi morale biti preusmerjene v podporo raznovrstni domači ekonomiji, v razvijajočih državah je treba spodbujati razvoj državnih kapacetet.

EU bi lahko pomembno prispevala k napredku trajnostnega razvoja, če bi koordinirala iniciative držav članic EU za Rio II leta 2012. Iniciative bi vključevale mednarodni program zelenih služb ter povezavo med ekološkimi in družbenimi zadevami skupno z energetskim varčevanjem. Spremeniti je treba skupno kmetijsko politiko, da bi dosegli kompromis med političnimi zahtevami glede prehranjevanja Evropejcev z visoko kakovostno hrano in dosegljivo po nizkih cenah; obdržati bi morali aktivne ekološke kmetijske pridelovalce na deželi in pomagati pri pravični izmenavi kmetijskih proizvodov z ostalim svetom.

** Povzetek Euro Memoranduma je prevedla dr. Tanja Česen, ki se je udeležila srečanja.

** Celoten tekst izhaja iz razprav in prispevkov, predstavljenih na 17. konferenci o alternativni ekonomski politiki v Evropi, ki jo je med 16. in 18. septembrom 2011 na Dunaju (Avstrija) organizirala EuroMemo skupina. Če želite v prejeti celoten tekst EuroMemoranduma 2012, pošljite e-mail na naslov euromemeo@uni-bremen.de. Za več informacij o EuroMemo skupini si oglejte spletno stran: www.euromemo.eu.

EVRO, FISKALNI PAKT, FISKALNA UNIJA?

Jože Mencinger

Povzetek

10 *Navdušenje nad nedavno sklenjenim fiskalnim paktom bo najbrž kratkotrajnejše od navdušenja nad evrom, ki se je iz simbola uspešnosti spremenil v grožnjo evropskemu združevanju, ki jo bo fiskalni pakt s povečanjem asimetrije še okrepil. Probleme, ki jih ustvarja evro, naj bi zdaj reševali tako, da bi denarni uniji dodali še fiskalno. Fiskalni pakt to seveda ni, manjka temelj fiskalne unije - dogovor o nalogah posamezne ravni države in temu ustrezna porazdelitev prihodkov in odhodkov. V fiskalni uniji »federacija« svoje prihodke uporabi za opravljanje nalog, od katerih imajo vsi njeni državljanini enake koristi, kar posredno pomeni, da so njeni »transfери« v članice določeni z deleži prebivalstva. Ali je takšno fiskalno unijo mogoče ustvariti, je odvisno od velikosti oziroma politične sprejemljivosti preraždelitev, ki jih prinaša. Za hipotetične izračune, kolikšne bi bile preraždelitve, je uporabljen »jugoslovanski« model federacije, v kateri so bile carine prihodek zvezne oblasti, neposredni davki (prispevki) prihodki republik, posredni davki (takrat prometni davek) pa so se razdelili med zvezo in republike.*

Ključne besede: fiskalni federalizem, denarna unija, posredni davki

Summary

Enthusiasm over recently passed fiscal pact will be short-lived; much shorter than enthusiasm over euro, a symbol of success which turned to a threat to European integration; fiscal pact will only strengthen the threat. The problems created by monetary union are now supposed to be resolved by adding fiscal union. Fiscal pact is not a fiscal union which implies fiscal federalism i.e. agreements on what are the tasks of different levels of government and corresponding distribution of revenues and expenditures. In a fiscal union, all citizens of the union should be equally entitled to public services of the "federation" which implies that "transfers" to member states are determined by their shares in the population. Whether creation of such fiscal union is feasible depends on the required redistribution of GDP among member states. For hypothetical calculations, a »Yugoslav« model of tax revenue participation is used. According to it, revenues of the customs belonged to federal authorities, revenues of direct taxes (social contributions) to republics, while revenues of indirect taxes (sales tax) were split between federation and republics.

Key words: fiscal federalism, monetary union, indirect taxes

1. Evro – od simbola do grožnje

Evro je donedavna veljal za najimenitnejši dokaz uspešne integracije EU. Celo pomanjkanje navdušenja zanj pred le štirimi ni bilo spodobno; še manj spodobno je bilo dvomiti v njegovo večnost. postal je simbol; izstop ali izključitev posamezne članice sploh nista bila predvidena in še manj urejena, v evro območje so že na samem začetku sprejemali države, ki niso izpolnjevale sicer precej nesmiselnih kriterijev Pakta stabilnosti (Italija, Belgija). Ker pa evro območje še dolgo ali pa nikdar ne bo optimalno denarno področje, je bilo očitno, da bodo ekonomski, socialni in politični stroški z evrom v slabih časih večji od njegovih koristi. Slabi časi so prišli, evro, do krize simbol uspešnosti evropskega združevanja, se je spremenil v grožnjo. Zdaj hvaljeni fiskalni pakt bo ogroženost evropskega združevanja v naslednjih letih le še povečal.

11

2. Fiskalni pakt – prihodnost EU ?

Finančna kriza naj bi v veliki meri pritrnila mnenjem o nevzdržni istočasnosti enotnega denarnega področja in različnih fiskalnih področij. Reševanje članic v težavah v enotnem denarnem področju, ki ni tudi optimalno denarno področje, je namreč mogoče le s prelivanjem denarja iz uspešnejših držav v manj uspešne, česar pa se prve otepajo. Pri tem sicer povsem pozabljamajo na koristi, ki jih imajo od enotnega denarnega področja, pa tudi, da so največkrat prav njihove banke aktivno sodelovale pri ustvarjanju krize, saj so ne le omogočale, ampak celo pospeševale zanje zelo donosno zadolževanje »grešnikov«. Usoda evra in evropske denarne unije naj bi bila zdaj v veliki meri odvisna od fiskalne prihodnosti tako evro območja kot tudi EU. Kakšna naj bi bila nova fiskalna ureditev evro območja in EU, se ne ve; govorimo lahko le o bolj ali manj verjetnih alternativah: fiskalni dezintegracija, povečanju fiskalne koordinacije in fiskalni uniji. V članku Reševanje evra (Gospodarska Gibanja 438) smo na kratko predstavili pasti treh alternativ; tokrat se ukvarjamо predvsem z izračuni sicer zaenkrat povsem hipotetičnih tokov denarja med članicami EU, ki bi jih prinesla oziroma zahtevala odločitev za fiskalno unijo. Pri tem se ne spuščamo v teoretične razprave s področja fiskalnega federalizma, oziroma v razprave o optimalni porazdelitvi nalog med federacijo in članicami in temu ustrezni porazdelitvi davčnih dohodkov in transferov med njimi.

Fiskalna dezintegracija Po tej alternativi, naj bi fiskalna politika ostala v pristojnosti posameznih članic evro območja, te pa bi se odrekle prejemati pa tudi dajati pomoč pri razreševanju svojih in finančnih problemov drugih članic. Ta pristop odraža prepričanje, da

denarna unija lahko deluje, če se članice vnaprej odrečejo solidarnosti oziroma medsebojni finančni pomoči¹.

12

Fiskalna koordinacija – fiskalni pakt Po tej alternativi se centralizirana denarna in decentralizirana fiskalna politika ne izključuje, če je slednja koordinirana. Vendar v praksi fiskalna koordinacija najbrž pomeni, da je fiskalna politika, kakršno imajo močnejši, samoumevno »prava« in splošno uporabna za vse članice ne glede na razlike v razvitosti, strukturah gospodarstev in gospodarskih stanjih. To se je z vsiljenim fiskalnim paktom že zgodilo; fiskalni pakt je diktat Nemčije in Francije, oziroma vsiljevanje napačnega ravnjanja drugim članicam denarne unije, kar lahko ogrozi evro, ki naj bi ga pakt reševal, ali pospeši razpadanje EU. Za pomiske v koristnost večje fiskalne koordinacije zadošča zdajšnje siljenje članic v splošno prezgodnjo konsolidacijo javnega dolga ne glede na njegovo višino in značilnosti.² Pa še, krize niso povzročili javnofinančni primanjkljaji in dolgoročno držav, povzročili so jo več desetletij trajajoča preraždelitev v korist kapitala, podvajanje proizvodnih kapacitet, zagotavljanje povpraševanja s krediti in razcvet finančnih produktov. Velikost in pomen javnega dolga je zdaj celo v najbolj zadolženih evropskih državah obroben problem v primerjavi z grozečo recesijo ter socialnimi in političnimi problemi, ki jih bo prinesla. Dolgoročno je povečanje fiskalne discipline nedvomno koristno, vsiljevati jo v času, ko vsa gospodarstva potrebujejo predvsem povečanje povpraševanja, pa je škodljivo. Poleg tega ne gre spregledati, da poenotenje fiskalnih politik držav samodejno sinhronizira in s tem povečuje nihanja gospodarske aktivnosti, ki jih raznolike politike zmanjšujejo. Na kratko, nesimetričnim udarom denarne unije se bodo pridružili še nesimetrični udari fiskalnega pakta.

Fiskalni pakt naj bi pravzaprav le zagotovil delovanja pravil, ki naj bi kot pravila Pakta stabilnosti iz leta 1997 delovala že doslej, a niso. Uvedel naj bi avtomatično sankcioniranje za odstopanja od pravil; tudi sankcije so bile predvidene že doslej. Pri tem ne gre prezreti, da so v evro območje sprejemali članice, ki so že ob vstopu daleč presegale dogovorjene omejitve javnega dolga (Italija in Belgija), da so dovoljene meje proračunskega primanjkljaja v razdobju hitre gospodarske rasti, kakršna je bila ob njihovem sprejemanju, povsem irelevantne in da sta jih v razdobju ohladitve gospodarske rasti kršili državi, ki

¹ Članice evro območja seveda niso preprečile bankrota Grčije, da bi reševalo Grke, ampak, ker so, zdaj se kaže zmotno, ocenile (ali pa so jih v takšne »ocene« prisili), da bi bila z bankrotom Grčije evru (dejansko nemškim in francoskim bankam torej Nemčiji in Franciji) povzročena škoda višja od stroškov njenega »reševanja«. Posebno, če se stroški razpršijo tudi na tiste, ki z zadolževanjem niso imeli nič opraviti; edina članica evro območja, ki je vsaj v prvi fazi odrekla »reševanje« Grčije, je bila Slovaška; pri nas je prevladaло prepričanje, da je »tvoj dolg tudi moj dolg. »Reševanje« je predvsem bistveno zmanjšalo tveganje privatnih posojilodajalcev, saj jim je bilo bolj ali manj jasno, da bodo velik del njihovih slabih kredite prevzete članice evro skupine, oziroma, da se bo privatni dolg spremenil v javnega.

² Dvome v sposobnost »evropske vlade« oziroma Evropske komisije in zato tudi v koristnost njenih večjih pristojnosti močno okrepla poloma obej lisbonskih strategij, s katerimi naj bi ustvarjali v globalizaciji konkurenčno družbo znanja, a sta le zmanjševali proizvodne kapacitete in Evropo naredile odvisno od »Kitajske«.

sta zdaj drugim vsilili fiskalni pakt.³ »Reševanje« iz krize z discipliniranjem, ki zmanjšuje povpraševanje in gospodarsko aktivnost, pa krizo le še poglablja⁴.

Slika 1
Javnofinančni primanjkljaji glavnih akterjev Fiskalnega pakta

Vir: Eurostat

13

Slika 1 kaže javnofinančne primanjkljaje glavnih akterjev fiskalnega pakta od 1995 do lani; Pakt stabilnosti v letu 1997 je bil sklenjen, ko so se zaradi hitre gospodarske rasti primanjkljaji spustili pod »magično« 3 odstotno mejo, ki pa sta jo tako Francija kot Nemčija med 2002 in 2005 kršili; Nemčija je dvakrat, leta 2000 in 2007, imela majhen presežek, Francija nikdar. Velika Britanija, ki je imela presežek med 1999 in 2002, je nato bolj ali manj neprestano povečevala primanjkljaj. V letu 2010 je bila Nemčija blizu izpolnitve tistega, kar vsiljuje drugim, Francija pa precej dlje; s pridruževanjem Nemčiji očitno v veliki meri »prikriva« svoj sedemodstotni primanjkljaj in kritično stanje v svojih bankah. Velika Britanija pa je z 10 odstotnim primanjkljajem predaleč od zahtev fiskalnega pakta; njena zavrnitev pakta je, četudi zanemarimo druge razloge, povsem razumljiva.

Fiskalna unija Po tej inačici gre pravzaprav za spremjanje EU v »federacijo«, kar predpostavlja, da ima centralna oblast lastne in dovolj velike dohodke, s katerimi lahko nevtralizira asimetrične udare, ki naj bi jih povzročala enotna denarna politika in ki centralnemu proračunu dajejo vlogo avtomatičnega stabilizatorja. Obseg zdajšnjih prelivanj

³ Že v Paktu stabilnosti je bila določena 3 odstotna meja proračunskega primanjkljaja, ki jo je bil dovoljene kršiti, če je krčenje BDP preseglo 2 odstotka, oziroma potencialno, če je bilo krčenje BDP med 0.75 in 2 odstotka.

Zagrožena kazni so bile 0.3 odstotka BDP pri primanjkljaju večjem od 4 odstotke BDP, 0.4 odstotke BDP pri primanjkljaju večjem od 5 odstotkov BDP in 0.5 odstotka BDP pri primanjkljaju večjem od 6 odstotkov BDP.

⁴ Izkušnje Irske tudi kažejo, da izpolnitev fiskalnih zahtev ne zagotavlja, da članica ne bo doživela finančnega zloma; doletj zgledno finančno stanje je jamstvo države za obveznosti bank irski proračunski primanjkljaj v letu 2009 dvignilo na kar 32 odstotkov BDP.

denarja v EU prek carin, udeležbe na DDV in participacije po deležih BDP na prihodkovni strani ter skupne kmetijske politike in različnih kohezijskih skladov na odhodkovni tega seveda ne omogoča. Za oblikovanje fiskalne unije bi bilo treba radikalno povečati proračun EU, uvesti »evropski« davek⁵ oziroma zagotoviti participacijo »federacije« na posameznih davkih članic, in sprejeti pravila za horizontalno prelivanje fiskalnih odhodkov. Sistem bi bil podoben sistemu, kakršnega imamo za subvencioniranje občin v Sloveniji ali kakršnega uporabljo za izenačevanje med deželami v Nemčiji⁶. To bi zahtevalo spremembe oziroma poenotenje zdajšnjih fiskalnih sistemov članic, odločitev o tem, katere (posredne ali neposredne) davke in kolikšen del teh davkov bi bilo treba prepustiti proračunu EU, oziroma pri katerih davkih bi prišlo do delitve davčnih prihodkov med »federacijo« in »regijo«. Posredni davki⁷ so nedvomno primernejši za prepustitev »federaciji« oziroma njeni participaciji na davčnih prihodkih kot neposredni. S participacijo »federacije« na posrednih davkih bi se dejansko približali ureditvi, kakršno je imela Jugoslavija, v kateri so bile takrat za prihodek federacije še pomembni prihodki od carin (zdaj so to manj pomembni prihodki proračuna EU), prihodki iz takratnega prometnega davka pa so se delili med federacijo in republiko⁸. Bi takšen proračun lahko opravljal vse funkcije javnega sektorja, torej tudi proti-ciklično, ni predmet tega članka; zdajšnja zagrestost za fiskalno konsolidacijo in izravnane proračune kot ustavni kategoriji, kažejo, da o tem ne razmišljajo.

Mnogo večje kot na prihodkovni strani proračuna bi bile najbrž zadrege na njegovi odhodkovni strani, saj bi šlo za določitev pravil, ki celo v nacionalno homogenih državah povzročajo napetosti. Zahteva po enakosti državljanov pri uporabi pobranih davkov na ravni federacije je najbrž logična sestavina združevanja; dolgoročno le večja dohodkovna homogenost oziroma konvergenca BDP/prebivalca članic zagotavlja stabilnost EU.

3. Izenačenje stopenj posrednih davkov

Med posredne davke uvrščamo davek na dodano vrednost in trošarine. Stopnje posrednih davkov po posameznih članicah EU in EMU se razlikujejo. V nadaljevanju uporabljamo izraz »efektivne« davčne stopnje kar za razmerja, ki jih dobimo, če davčne prihodke od posrednih davkov delimo z bruto domačim produktom. Tako izračunane »efektivne« davčne stopnje ter posredni davki na prebivalca so za članice EU27 prikazani v prvem in drugem stolpcu Tabele 1, za članice EMU pa v prvem in drugem stolpcu Tabele 2. Najnižjo, 11 odstotno »efektivno« davčno stopnjo ima Slovaška, najvišjo, 18.5 odstotno, Ciper, medtem ko je povprečna stopnja v EU27 13.47 odstotna. Povprečen državljan EU vplača letno 3364

⁵ Potencialni prihodki od predvidenega daveka na finančne transakcije, ki mu Velika Britanija nasprotuje, in ki bi bili primeren vir prihodkov EU, so bolj simbolični.

⁶ Izračuni napravljeni na nemškem modelu izenačevanja davčnih dohodkov v različnih nemških deželah (K.A.Konrad in H. Zschapitz, 2011) kažejo na obseg transferjev, ki je politično nesprejemljiv.

⁷ Posredni davki minus subvencije so po definiciji del BDP, saj BDP po cenah faktorjev spremenijo v BDP po tržnih cenah.

⁸ V ZDA je sistem drugačen, zvezni davki so predvsem neposredni, davki posameznih držav pa posredni.

evrov posrednih davkov, največ 9717 evrov, rezident Luksemburga, najmanj, 670 evrov, pa rezident Bolgarije. Ob malone enaki efektivni stopnji kot v EU27, povprečen rezident evro območju letno plača 3716 evrov posrednih davkov, največ, 9717 evrov, rezident Luksemburga, najmanj, 1123 evrov, pa rezident Slovaške.

Tabela 1
Kaj bi prineslo poenotenje »efektivnih« davčnih stopenj v EU27

	Zdajšnja »efektivna« davčna stopnja	zdajšnji davek/ capita €	davek/capita enotna stopnja	razlika €
EU27	0.135	3364	3364	0
Belgija	0.127	4016	4263	247
Bolgarija	0.167	670	541	-129
Češka	0.112	1376	1656	280
Danska	0.177	7387	5626	-1761
Nemčija	0.126	3714	3973	259
Estonija	0.133	1572	1593	21
Irska	0.133	5777	5855	78
Grčija	0.125	2538	2737	199
Španija	0.117	2752	3171	418
Francija	0.151	4474	3994	-480
Italija	0.147	3825	3507	-317
Ciper	0.185	3755	2736	-1019
Latvija	0.122	1133	1252	119
Litva	0.115	976	1144	168
Luksemburg	0.124	9717	10564	846
Madžarska	0.157	1573	1350	-222
Malta	0.147	1960	1797	-163
Nizozemska	0.125	4348	4689	341
Avstrija	0.140	4597	4427	-171
Poljska	0.141	1153	1102	-51
Portugalska	0.145	2312	2149	-163
Romunija	0.123	715	783	69
Slovenija	0.145	2484	2309	-175
Slovaška	0.110	1123	1376	253
Finska	0.130	4429	4593	164
Švedska	0.165	6109	4991	-1,118
Vel.Britanija	0.125	4207	4537	330

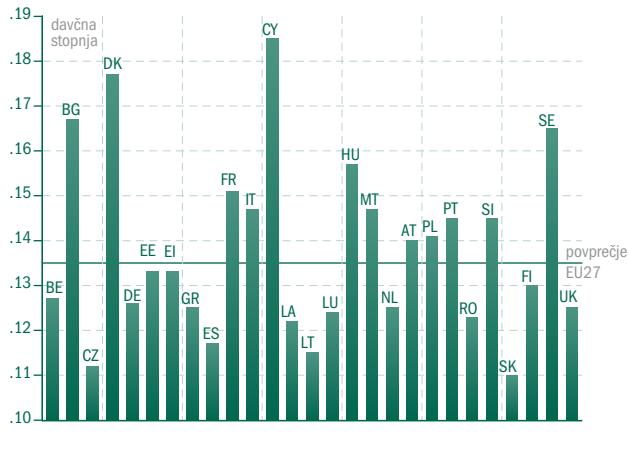
Vir podatkov: Eurostat, lastni izračuni

Izenačitev davčnih stopenj posrednih davkov je najbrž normalna sestavina fiskalne unije. Koliko več ali manj posrednih davkov bi v tem primeru plačal rezident posamezne članice, kažeta tretji in četrti stolpec Tabele 1, koliko več ali manj pa rezident članice EMU, če bi

davčne stopnje izenačevali le v evro območju, pa tretji in četrti stolpec Tabele 2. Davčno breme posrednih davkov bi se z izenačevanjem stopnji znižalo v dvanaajstih, zvišalo pa v petnajstih članicah EU, najbolj za 1716 evrov bi se znižalo na Danskem, najbolj za 842 evrov pa bi se povečalo v Luksemburgu. Znotraj evro območja pa bi se davčno breme znižalo v sedmih, zvišalo pa v desetih članicah, najbolj, za 1017 evrov, bi se znižalo na Cipru, najbolj, za 849 evrov, pa bi se povečalo v Luksemburgu.

Slika 2.
»Efektivne« davčne stopnje članic EU

16

Vir: Tabela 2

Tabela 2

Kaj bi prineslo poenotenje davčnih stopenj v evro območju?

	efekt. davčna stopnja	zdajšnji davek/ capita €	davek/capita enotna stopnja	razlika €
EMU	0.1348	3716	3716	0
Belgija	0.127	4017	4264	248
Nemčija	0.126	3714	3975	260
Estonija	0.133	1573	1594	22
Irska	0.133	5777	5856	79
Grčija	0.125	2538	2738	200
Španija	0.117	2752	3171	419
Francija	0.151	4474	3995	-479
Italija	0.147	3825	3508	-317
Ciper	0.185	3756	2737	-1018
Luksemburg	0.124	9717	10566	849
Malta	0.147	1960	1798	-162
Nizozemska	0.125	4348	4690	342
Avstrija	0.140	4598	4428	-170
Portugalska	0.145	2312	2150	-162
Slovenija	0.145	2484	2310	-174
Slovaška	0.110	1123	1377	254
Finska	0.130	4430	4594	165

Vir podatkov: Eurostat, lastni izračuni

4. Prerazdelitve ob 50 odstotni davčni participaciji »federacije«

Ustvarjati »fiskalno unijo« le zaradi poenotenja davčnih stopanj je podobno nesmiselno kot ustvarjati skupen denar v neoptimalnem denarnem področju. Dejanska fiskalna unija zahteva dogovor o delitvi nalog med različnimi ravnimi oblasti in temu ustreznno porazdelitev davčnih prihodkov med njimi. »Federacija« ozziroma fiskalna unija je smiselna le, če omogoča učinkovito opravljanje javnih funkcij, ki v skladu s pravili davčnega federalizma pripadajo federaciji, če zmanjšuje nesimetrične učinke denarne unije in istočasno zmanjšuje med-regionalne razlike.

V nadaljevanju so izračuni prerazdelitev, ki bi nastale, če bi v bodoči fiskalni uniji uporabili »jugoslovansko« pravilo o participaciji federacije na posrednih dawkah. Samoumevno je, da gre za povsem hipotetične izračune, ki pa posredno pokažejo, ali je o fiskalni uniji sploh smotrno razmišljati. Verjetnost nastanka takšne unije ozziroma »federalne« EU ali »federalnega« evro območja je namreč v veliki meri odvisna od velikosti prerazdelitve dohodkov med regijami. Velika prerazdelitev med članicami namreč ustvarjanje fiskalne unije onemogoča, saj je politično nesprejemljiva. Velja dodati, da »jugoslovanski« model

participacije na posrednih davkih ustvarja zelo »vitko« federacijo, saj posredni davki znašajo približno 13 odstotkov BDP. To pomeni, da se drugače kot zdaj, prerazdeli le 6.5 odstotka bruto domačega produkta EU27 ali evro območja⁹. Deleži prihodkov dejansko deluječih federacij v njihovem BDP so kar nekajkrat večji. V EU je delež izdatkov »federacije« le 1 odstotek BDP; zgornja meja pa je omejena na 2 odstotka. V dejanskih federacijah je delež izdatkov federacije v BDP mnogo večji; v letu 2008 so bili v ZDA 20, Avstraliji 22.6, Kanadi 17.8 in v Švici 17.3 odstotke BDP. Zaradi transferov med ravnimi države (in primanjkljajev) se deleži davčnih prihodkov razlikujejo od deležev izdatkov; v letu 2008 so bili davčni prihodki v ZDA 17.3, Avstraliji 27.8, Kanadi 16.7 in v Švici 16.1 odstotka BDP; v EU je delež lastnih davkov «federacije» le 0.1 odstotka BDP (Vir: Ali M- El-Agra: The European Union, 2011).

V novi »federaciji« bi prihodki od carin ostali del avtonomnih prihodkov »federacije«, prihodki od neposrednih davkov (dohodnine in davka na dobiček) bi ostajali članicam. Prihodki od posrednih davkov (DDV in trošarin) pa bi se delili na polovico; polovico bi ostala posamezni članici, druga polovica pa bi šla v skupno blagajno EU27 ali evro območja. Ta polovica bi se po članicah razdelila po načelu, da imajo vsi državljeni EU enake pravice do javnih dobrin, oziroma, da se prihodki »federacije« porazdelijo v skladu z deleži prebivalstva v EU27 ali evro območju. Za izračune so uporabljeni makro agregati iz leta 2007.

Članice EU27 so leta 2007 s posrednimi davki zbrale 1670 milijard evrov. Koliko bi zbrala posamezna članica pri enotni »efektivni« davčni stopnji 0.1347, kažejo številke v prvem stolpcu Tabele 3. Največ, 327 milijard evrov, bi zbrala Nemčija, sledijo ji Velika Britanija, Francija, Italija in Španija, najmanj, 735 milijonov evrov, bi zbrala Malta. Slovenija bi s posrednimi davki zbrala 4663 milijonov evrov. Če bi »federacija« dobila polovico s posrednimi davki zbranih sredstev, bi se v »federalni« proračun nateklo 835 milijard evrov. Te bi »razdelili« med članice EU27 po deležih, ki jih imajo v prebivalstvu EU27 in ki so prikazani v tretjem stolpcu. Koliko denarja bi dobila posamezna članica ob takšni porazdelitvi zbranih sredstev, kaže četrti stolpec, medtem ko je v petem stolpcu prikazana razlika med vplačili in izplačili v proračun »federacije«. V »federalni« proračun bi več vplačalo dvanajst članic, iz njega pa bi več prejelo petnajst članic EU27. Največji neto plačnik bi bila Velika Britanija, ki bi vplačala kar 36 milijard več kot bi iz »federalnega« proračuna prejela. Več kot 20 milijard bi znašala razlika med vplačili in izplačili Nemčije in Francije. Največ, kar 43 milijard evrov, bi pridobila Poljska, ki bi ji z 28 milijardami sledila Romunija. V šestem stolpcu je prikazana razlika na rezidenta. Največ, kar 3600 evrom letno, bi se moral odpovedati rezident Luksemburga, največ, 1411 evrov, pa bi pridobil rezident Bolgarije. Slovenija bi iz »federalnega« proračuna dobila dobro milijardo evrov več, kot bi vanj vplačala, prebivalec Slovenije pa bi pridobil 527 evrov. V zadnjem stolpcu

⁹ V Jugoslaviji je prihodek od carin, ki so bile takrat še pomemben vir davčnih prihodkov, pobirala federacija, republika in federacija pa sta si na pol delili davčne prihodke od takratnega prometnega davka.

je prikazano še povečanje ali zmanjšanje bruto domačega produkta. Ta bi se s takšno prerazdelitvijo le polovice posrednih davkov kar za 35 odstotkov povečal v Bolgariji in za 22 odstotkov v Romuniji. Za več kot 10 odstotkov bi se povečal še BDP v Litvi, Latviji in na Poljskem. Odstotna znižanja BDP razvitih članic bi bila bistveno manjša; v Luksemburgu bi prerazdelitev zmanjšala BDP za 4.6 odstotka, več kot 2 odstotka bi izgubile Danska, Irska in Švedska. Nemčija in Francija bi izgubili približno odstotek. Slovenija bi v takšni fiskalni uniji pridobila približno tri odstotke BDP. Čeprav so odpovedovanja bogatih držav relativno majhna, ne kaže, da bi se jim bile pripravljeni ali sposobne odpovedati.

Tabela 3

Delovanje fiskalne unije v EU27- prerazdelitev

19

	posredni davki mil. €	plačila v EU27 mil. €	delež prebivalstva	plačila iz EU27 mil. €	razlika milijoni €	razlika na rezidenta €	% BDP
EU27	1669972	835087	100.00	835087	0	0	0
Belgia	45283	22642	2.14	17867	-4775	-450	-1.42
Bolganija	4147	2073	1.54	12884	10810	1411	35.14
Češka	17095	8548	2.08	17363	8816	854	6.95
Danska	30717	15359	1.10	9184	-6174	-1131	-2.71
Nemčija	326901	163450	16.57	138374	-25077	-305	-1.03
Estonija	2140	1070	0.27	2258	1188	885	7.49
Irska	25560	12780	0.88	7343	-5437	-1245	-2.87
Grčija	30640	15320	2.25	18827	3508	313	1.54
Španija	142280	71140	9.04	75481	4341	97	0.41
Francija	254752	127376	12.85	107284	-20092	-315	-1.06
Italija	208255	104127	11.96	99873	-4254	-72	-0.28
Ciper	2145	1073	0.16	1319	246	314	1.55
Latvija	2850	1425	0.46	3828	2404	1056	11.37
Litva	3864	1932	0.68	5678	3746	1110	13.07
Luksemburg	5068	2534	0.10	807	-1727	-3600	-4.59
Madžarska	13581	6790	2.03	16915	10125	1007	10.05
Malta	735	368	0.08	688	320	783	5.87
Nizozemska	76797	38399	3.30	27549	-10849	-662	-1.90
Avstrija	36749	18374	1.67	13963	-4411	-531	-1.62
Poljska	42020	21010	7.68	64115	43105	1131	13.83
Portugalska	22802	11401	2.14	17844	6443	607	3.81
Romunija	16871	8436	4.34	36227	27791	1290	22.20
Slovenija	4663	2331	0.41	3396	1065	527	3.08
Slovaška	7429	3714	1.09	9077	5363	994	9.73
Finska	24293	12147	1.07	8896	-3250	-615	-1.80
Švedska	45663	22831	1.84	15388	-7444	-814	-2.20
Vel.Britanija	276735	138368	12.29	102583	-35785	-587	-1.74

Vir podatkov: Eurostat, lastni izračuni

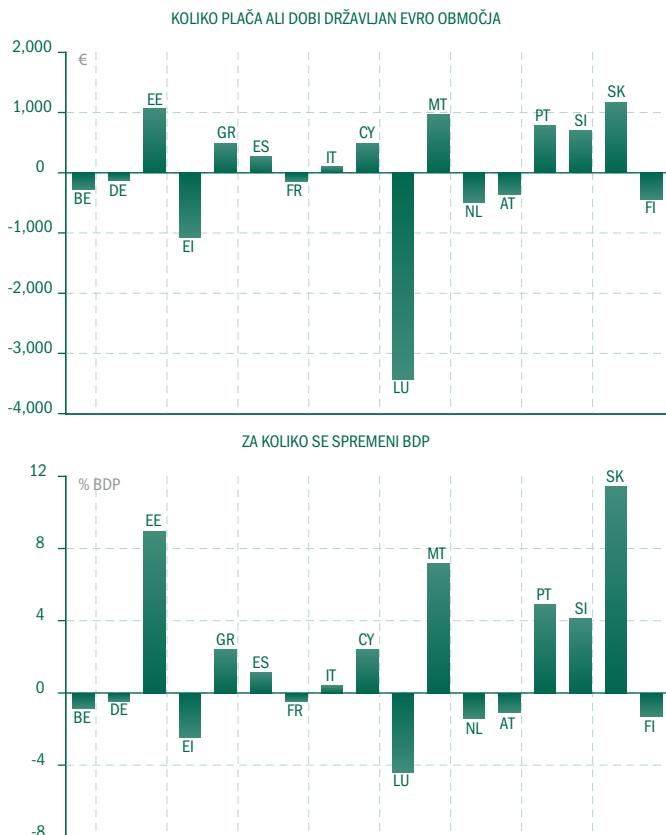
Kaj pa fiskalna unija na evrskem področju. Zaradi manjših razlik med članicami evro območja, bi bila prerazdelitev, ki bi jo zahtevala na enakih načelih zgrajena in tudi mnogo bolj relevantna fiskalna unija, precej manjša. Neto prelivanja med članicami in »federacijo« bi bila negativna v osmih, pozitivna pa v devetih članicah evro območja. Kolikšna bi bila, kažejo številke v Tabeli 4 in Slika 3. V takšni fiskalni uniji bi v proračun »federacije« največ prispevala Nemčija; vanj bi vplačala 163 milijard evrov, nazaj pa bi dobila 153 milijard, njen neto prispevek bi znašal 10 milijard evrov. Povprečen rezident Nemčije bi v se takšni fiskalni uniji »odrekel« 130 evrom, Nemčija pa 0.44 odstotkom BDP. Največ, 3425 evrov, bi spet »izgubil« rezident Luksemburga, več kot 1000 evrov pa bi pa »pridobili« rezidenti Slovaške in Estonije. V prvi bi se BDP povečal za 11.45 odstotkov, v drugi za 8.97 odstotka. Rezident Slovenije bi v takšni fiskalni uniji dobil 703 evre, BDP Slovenije pa bi se povečal za dobre 4 odstotke.

Tabela 4
Delovanje fiskalne unije v evro območju - prerazdelitev

	posredni davki milijoni €	plačila v EMU milijoni €	Delež prebivalstva	plačila iz EMU milijoni €	razlika milijoni €	razlika na rezidenta €	% BDP
EMU	1216749	608376	100.00	608376	0		0
Belgija	45293	22646	3.24	19733	-2914	-274	-0.87
Nemčija	326971	163486	25.12	152825	-10660	-130	-0.44
Estonija	2140	1070	0.41	2494	1424	1061	8.97
Irska	25565	12783	1.33	8110	-4673	-1070	-2.46
Grčija	30646	15323	3.42	20794	5471	489	2.41
Španija	142310	71155	13.70	83364	12209	272	1.16
Francija	254807	127404	19.48	118489	-8915	-140	-0.47
Italija	208300	104150	18.13	110304	6154	104	0.40
Ciper	2146	1073	0.24	1456	384	489	2.41
Luksemburg	5070	2535	0.15	891	-1643	-3425	-4.37
Malta	735	368	0.12	760	392	959	7.19
Nizozemska	76814	38407	5.00	30427	-7980	-487	-1.40
Avstrija	36757	18378	2.53	15421	-2957	-356	-1.08
Portugalska	22807	11403	3.24	19707	8304	783	4.91
Slovenija	4664	2332	0.62	3751	1419	703	4.10
Slovaška	7431	3715	1.65	10025	6310	1169	11.45
Finska	24298	12149	1.61	9825	-2324	-439	-1.29

Vir: podatki Eurostata, lastni izračuni

Slika 3
Prerazdelitev dohodkov v fiskalni uniji evrskega pobročja

Vir: Tabela 4

Zdajšnje ustvarjanje »fiskalne unije« s pravo fiskalno unijo nima veliko opraviti; gre le za diktat Nemčije in Francije, kako naj članice evro območja izvedejo fiskalno konsolidacijo in se pridružijo nemško-francoskemu vlaku. Ta vozi v napačno smer, saj »nasveti« vodijo le v poglabljanje krize, kar ogroža celo obstoj EU. Pri tem pa je fiskalno stanje, če ga merimo z deležem javnega dolga v BDP, v kar desetih manjših članicah evro območja precej boljše kot v Nemčiji in Franciji, večji javni dolg, kot ga imata Nemčija in Francija, naj bi konec 2011 imele le Grčija, Italija, Belgija in Portugalska, javni dolg Irske pa naj bi bil večji od nemškega, a manjši od francoskega.

Citirana dela:

Ali M. El-Agraa: *The European Union, Economics and Policies*, Cambridge University Press, 2011

Konrad K.A. in Zschapitz (2011) »The Future of the Eurozone« CESifo FORUM, 46-49;

Jože Mencinger: »Reševanje evra ?« Gospodarska Gibanja, 438, avgust 2011, 6-14;

TUDI TUJE POVPRŠEVANJE PUŠČA GOSPODARSKO AKTIVNOST NA CEDILU

23

Rast BDP se je v tretjem četrtletju ponovno zmanjšala; skupno domače trošenje je septembra sicer poraslo, a le zaradi sezone. Trošenje prebivalstva se je po juliju okrepilo, vendar je multiplikatorski učinek trošenja prebivalstva povsem oslabljen, saj se krepi le trošenje za netrajne dobrine, medtem ko trošenje za trajne dobrine vztrajno pada. Pričakovana dinamika trošenja se je novembra opazno poslabšala; pod dolgoletno povprečje je padlo, v krizi ključno, povpraševanje v predelovalni dejavnosti, vključno izvozni; tudi zunanja menjava pušča domačo gospodarsko aktivnost vse bolj na cedilu. Upočasnitve izvoza zaradi pojemanja aktivnosti v EU so vse bolj izrazite: izvoz je v oktobru še nad desetmesečnim povprečjem, uvoz ne več. Gospodarska klima se v novembru ni spremenila, ostaja desetino slabša od dolgoletnega povprečja. Zaupanje v predelovalni dejavnosti in trgovini se je rahlo okrepilo, v storitvenih dejavnostih upadlo; izjemno slabo ostaja v gradbeništvu. Gospodarska klima v EU27 se je nekoliko ohladila.

Industrijska produkcija se je v oktobru povečala, vendar so premiki majhni; to velja tudi za gibanje industrijske produkcije v EU. Kriza v gradbeništvu postaja stalnica. Število turističnih prenočitev se je ob zaključku tretjega kvartala precej povečalo. Pretežno slaba gibanja v transportnih panogah se nadaljujejo, izjema je pomorski prevoz. Število iskalcev zaposlitve ponovno počasi raste, aktivnost na trgu dela se krči; vstop in izstop s spiskov zavodov za zaposlovanje sta se zmanjšala, zmanjšalo se je tudi število prostih delovnih mest. Stopnja brezposelnosti na območju evra je višja in se povečuje hitreje kot v celotni EU; najnižja ostaja v Avstriji in na Nizozemskem, najvišja v Španiji.

Cene so novembra porasle, bolj dolgoročna dinamika ostaja nespremenjena. K rasti so največ prispevale podražitve obleke in obutve, zavirale pa so jo cene različnih storitev in prevoza. Inflacija v Sloveniji kljub pospešitvi ostaja pod povprečjem v evro območju. Tekoča rast proizvajalčevih cen se je zmanjšala, bolj dolgoročna rast je še naprej višja pri proizvodih za izvoz na trge evro območja, med produkti pa najhitreje naraščajo cene surovin in emergentov. Cenovna pričakovanja kažejo na umirjanje v bližnji prihodnosti. Na zmanjševanje gospodarske aktivnosti v svetu opozarja tudi vse bolj sistematično zniževanje svetovnih cen surovin. Plače so oktobra porasle, bolj dolgoročna dinamika je ostala nespremenjena; povprečne plače so se znižale v devetih dejavnosti, po bolj

dolgoročni dinamiki je najbolj zaostala ožja država. Dinamika stroškov dela se je v tretjem kvartalu spustila pod dinamiko v evro območju; v predelovalni dejavnosti, ki nima težav s povpraševanjem, je že tri četrtletja počasnejša kot v evro območju, medtem ko se v storitvenih sektorjih pospešuje nad dinamiko v evro območju; dinamika stroškov dela v širši državi pa je v Sloveniji že pet četrtletij počasnejša kot v Nemčiji.

Bolj dolgoročna dinamika javnofinančnih prihodkov se še znižuje, tekoče dinamike za november pa ni mogoče oceniti, saj prihodki iz neposrednih davkov v oktobru še niso razporejeni. Popravljanje bolj dolgoročne rasti in istočasno veliko nihanje davčnega donosa pri domačih davkov na blago in storitve se je nadaljevalo tudi oktobra in novembra.
24 Oktobra so skupni krediti porasli, bolj dolgoročna (medletna) dinamika se je prav tako izboljšala, a je ostala negativna. Skupna kreditna rast podjetjem in prebivalstvu še naprej zaostaja za rastjo v evro območju, čeprav je rast kreditov tudi v evro območju začela pešati. Krediti podjetjem so novembra porasli za nekaj več kot prebivalstvu, skupni depoziti podjetij in prebivalstva so se ponovno opazno zmanjšali. Pri obrestnih merah ni večjih premikov. Depozitne stagnirajo, posojilne pri prebivalstvu stagnirajo, pri podjetjih pa se rahlo povečujejo. Velika statistična napaka v oktobru ne omogoča jasnega sklepanja o plačilnobilančnih gibanjih, čeprav tekoča bilanca ostaja blizu ravnotežja; saldo tekočega računa pa pozitiven. Neto dolg Slovenije je konec septembra presegel 11 milijard evrov, delež javnega dolga v skupnem zunanjem dolgu zadnje mesece rahlo pada.

ALSO FOREIGN DEMAND LEAVES ECONOMIC ACTIVITY IN THE LURCH

Growth of GDP decreased in the third quarter; total domestic demand increased slightly in September but only due to seasonal factors. Since July, private expenditures have been strengthening but its multiplicative effects have been weak because strengthening has been narrowed to non durables while demand for durables has been constantly weakening. Expectations worsened considerably in November; the key demand in manufacturing together with foreign demand dropped below long run level. Thus, also foreign demand leaves economic activity in the lurch. The slowdown of exports because of weakened economic activity in the EU is more and more seen; exports in October remained slightly over yearly average, imports did not. Business climate in November did not change; it

remains ten percent below long run average. The confidence in manufacturing and retail trade improved slightly; it worsened in services and remained extremely bad in construction business. Business climate in EU is cooling down, as well.

In October, industrial production increased slightly but the changes are minor; the situation in EU is similar. The crisis in construction is becoming permanent, the number of tourists, both foreign and domestic increased. Generally bad developments in transport branches continue with the exception of maritime transport. Number of jobseekers is increasing again; the activity on the job market slackened, there are less entries and exits from the status of registered unemployment. The number of vacancies is as well decreasing. Unemployment rate in the euro area is higher and increases faster than in the whole EU; Austria and Netherlands experiencing the lowest and Spain the highest rates.

Retail sale prices increased in November, while longer run dynamics did not alter. Speeding up of inflation was supported by prices of clothing and footwear while it was holding back by prices of services and transportation. Inflation in Slovenia has despite speeding up remained below average in the euro area. Current growth of producers prices decreased, longer run dynamics of prices of products sold in the euro area remained higher, the fastest was growth of raw materials and energy. Price expectations indicate slowing down in the near future. Systematic slowdown of the raw material prices point to slowdown in economic activity. Wages increased in October while longer run dynamics remained unaltered; average wages decreased in nine sectors, wages in narrow government lagged most. The dynamics of labor costs dropped below the dynamics in the euro area; in manufacturing, which has no problems with demand, has been slower for three quarters while the dynamics of wages in the service sectors rose beyond dynamic in the euro area. The dynamics in broader government has been in Slovenia for five quarters lower than in Germany.

Longer run dynamics of public revenues continued to slow down, current dynamics for November can not be established due to the data problems in October, revenues of direct taxes have not yet been classified. The improvement of longer run dynamics and large fluctuations of domestic taxes for goods and services continued in October and November. Credits to non financial business sector and households increased in October; also longer run dynamics improved but remained negative. The dynamics lags behind the dynamics in the euro zone, though the latter also began to decline. Credits to business sector in November increased more than to households while deposits decreased considerably. There has been no large shifts regarding interest rates, passive interest rates for households stagnated, they increased slightly for business sector, while active interest rates for households stagnated as well and increased slightly for business companies. Large statistical error in October prevents sound conclusions about movements in the balance of payments though current account balance has remained close to equilibrium, and current account positive. Net debt of Slovenia surpassed 11 billions €, the share of the public sector in total foreign debt decreased slightly.

AGREGATNO POVPRAŠEVANJE IN PRIČAKOVANJA

1. Domače trošenje še naprej stiskajo zaloge in investicije v opremo

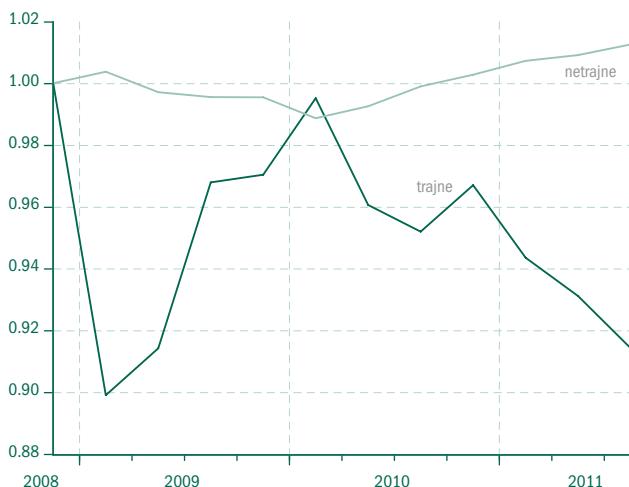
Rast domačega produkta se je v tretjem četrtletju ponovno zmanjšala. Medletno se je tako skrila (v primerjavi s prvim četrtletjem, najprej v drugem četrtletju za 1 točko in v tretjem četrtletju še za 1.5 točke. Kumulativno zmanjšanje rasti za 2.5 točke (glede na prvo četrtletje) je posledica praktično le spremenjene dinamike dveh komponent končnega trošenja, zalog in investicij v opremo. Prva je zmanjšala skupno rast (glede na prvo četrtletje) za 1.5 odstotne točke, druga pa za 0.7 odstotne točke. Preostanek (0.2 odstotne točke) so prispevale investicije v gradbene objekte in stavbe.

26

Realen padec v 2011/III je spremljala nominalna stagnacija domačega bruto produkta, ta je namreč v tretjem četrtletju ostal nominalno praktično enak kot v drugem, glede na tretje četrtletje 2010 pa je (zaradi sezone) porasel za 0.9%. Mesečni podatki kažejo, da je bilo poslabšanje v tretjem četrtletju koncentrirano bolj na začetku (v juliju) četrtletja. Takrat je bila namreč najslabša bolj dolgoročna dinamika tako pri trošenju prebivalstva, investicijah kot pri skupnem domačem trošenju.

Skupno domače trošenje je septembra poraslo (za 3.7%), zaradi močne septembske sezone to ni bilo dovolj, da bi domače trošenje doseglo raven v 2010/9. V medletnih primerjavah sta se septembra zmanjšala tako trošenje države kot investicije v osnovna sredstva, medtem ko je trošenje prebivalstva opazno poraslo (za 2.3%).

Trošenje prebivalstva

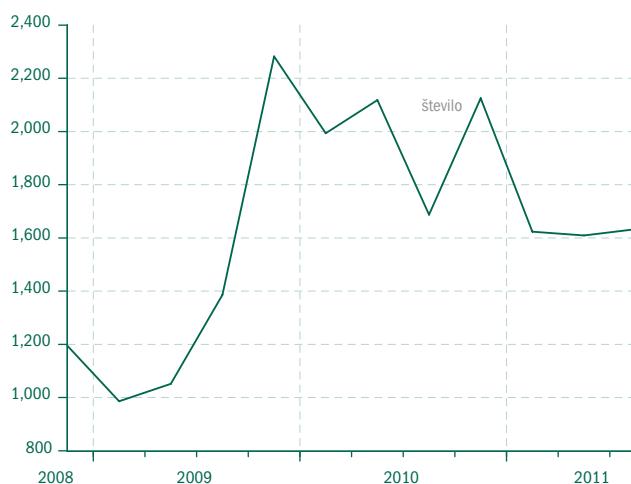
Vir: SURS; lastni izračuni
Opomba: desezonirano realno trošenje prebivalstva; normirano na 2008/IV=1.

Še zlasti močno je september oklestil trošenje države za blago in storitve. Tudi bolj dolgoročna dinamika, rast impulznega trenda, se je opazno zmanjšala, saj je padla na okoli -12% na letni ravni. Vprašanje je, koliko je k temu prispeval spremenjen status vlade, torej tudi, do kakšnega krčenja trošenja države za blago in storitve je zato prišlo tudi do konca leta.

Trošenje prebivalstva se je po juliju okrepilo, še zlasti opazno je porasla bolj dolgoročna dinamika (rast impulznega trenda je bila septembra preko 6% letno). Vendar je multiplikatorski učinek trošenja prebivalstva še naprej zelo oslabljen, saj se že vse od drugega četrtletja lani (ko je začela pešati rast stanovanjskih kreditov) krepi le trošenje za netrajne dobrine, medtem ko trošenje za trajne dobrine vztrajno pada (glej sliko). Tako je bilo v tretjem četrtletju letos trošenje za trajne dobrine le še 2% višje od najnižje ravni, ki jo je doseglo takoj po kolapsu povpraševanja, na začetku krize, v 2009/I.

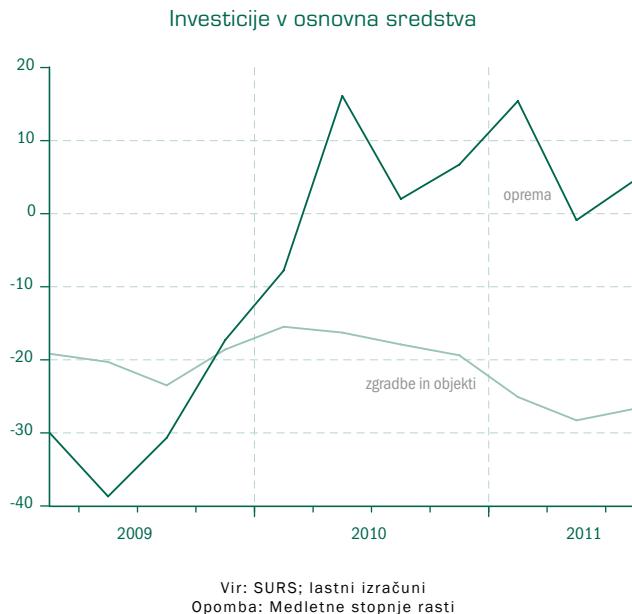
Krčenje povpraševanja po trajnih dobrinah in povezanost z obratom v dinamiki stanovanjskih kreditov dodatno ilustrira tudi obseg transakcij na trgu stanovanjskih nepremičnin.

Obseg transakcij na trgu stanovanjskih nepremičnin

Vir: SURS; lastni izračuni
Opomba: Število transakcij na trgu stanovanjskih nepremičnin v četrtletju

28

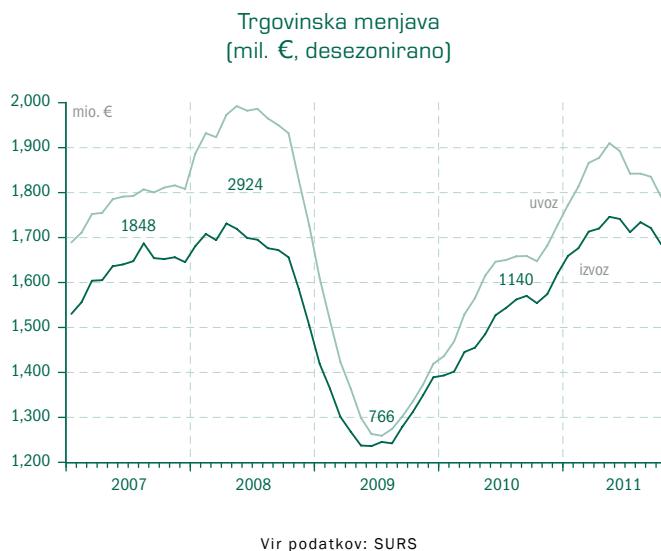
Po prvem četrtletju 2010 se namreč obseg transakcij na trgu stanovanjskih nepremičnin počasi zmanjšuje, po povprečni dinamiki približno 3.9% na četrtletje.

Investicije v osnovna sredstva so v drugi polovici tretjega četrtletja vsaj malo nevtralizirale veliko poslabšanje v (bolj dolgoročni) dinamiki, do katerega je prišlo v drugem četrtletju letos. Izboljšanje je vidno tudi v četrtletni dinamiki, saj se je medletna dinamika tako investicij v opremo kot investicij v gradbene objekte in stanovanja v tretjem četrtletju popravila glede na drugo četrtletje.

Pričakovana dinamika trošenja se je konec leta (novembra) opazno poslabšala. Pod dolgoletno povprečje je padlo, v krizi ključno, povpraševanje v predelovalni dejavnosti, vključno z izvoznim. Zmanjševati se je začelo tudi pričakovano povpraševanje po storitvah, čeprav po krizi sploh še ni doseglo ravni dolgoletnega povprečja, le pričakovano povpraševanje po (netrajnjem) blagu se novembra, kot kaže pričakovano povpraševanje v trgovini na drobno, ni poslabšalo. Poslabšanje v pričakovani dinamiki povpraševanja je v Sloveniji podobno kot v evro območju, le pričakovana dinamika povpraševanja po (netrajnjem) blagu je v Sloveniji boljša!

2. Upočasnitev rasti izvoza in uvoza v oktobru

Znaki upočasnitve izvoza (in uvoza) kot posledica pojemanja aktivnosti v EU, posebno v Nemčiji, so vse bolj izraziti: izvoz je v oktobru 2011 še neznatno nad letosnjim desetmesečnim povprečjem, uvoz ne več. Njuni medletni stopnji rasti sta močno padli. Zunanja menjava kot, na žalost, edini spodbujevalec, pušča domačo gospodarsko aktivnost vse bolj na cedilu.

Oktobra 2011 je bil skupni izvoz 1750 milijonov €, kar je le 6.2% več kot oktobra 2010, skupni uvoz pa 1862 milijonov € (1.4% več), kar daje blagovni primanjkljaj 112 milijonov € oziroma 94.0 pokritje uvoza z izvozom. Pri tem je bila odprema blaga v članice EU 1269 milijonov € (7.3% več kot v enakem mesecu lani), prejem blaga iz EU 1419 milijonov € (medletno povečanje za 0.5%), kar pomeni primanjkljaj 151 milijonov € oziroma 89.4% pokritje uvoza z izvozom. V menjavi z nečlanicami EU je bil oktobra 2011 izvoz 481 milijonov € (4.4% medletno povečanje), uvoz 442 milijonov € (4.2% porast), kar pomeni presežek 39 milijonov €.

V desetih mesecih skupaj je bil celotni izvoz 17081 milijonov € (13.3% več kot v enakem obdobju 2010), celotni uvoz 18354 milijonov € (13.8% več kot lani), kar pomeni primanjkljaj 1273 milijonov € oziroma 93.1% pokritje uvoza z izvozom. Pri tem je znašala odprema blaga v EU 12410 milijonov € (14.5% več kot lani), prejem blaga iz EU 14266 milijonov € (12.9% več kot lani), kar da primanjkljaj 1856 milijonov €. Izvoz blaga v nečlanice EU je znašal 4671 milijonov € (10.2% več kot v desetih mesecih lani), uvoz iz

nečlanic EU 4088 milijonov € (povečanje glede na deset mesecev lani znaša 12.4%), kar pomeni presežek 583 milijonov €.

3. Zaupanje v splošnem ustaljeno

V splošnem se gospodarska klima v zadnjem mesecu ni spremenila. Po anketi Statističnega urada Republike Slovenije (SURS) je gospodarska klima v novembру 2011 ostala na enaki ravni kot mesec prej, od novembra lani pa se je znižala nižji za dve odstotni točki, hkrati pa je bila še naprej 10 odstotnih točk nižja od dolgoletnega povprečja.

30

Naročila v predelovalni dejavnosti

Vir: Eurostat

Zaupanje v predelovalnih dejavnostih v novembru je bilo za 2 odstotni točki večje kot mesec prej, glede na november lani je bilo za 6 odstotnih točk, glede na dolgoletno povprečje pa za štiri odstotne točke manjše. Pričakovanja za naslednje tri mesece so večinoma neugodna.

Po oktobrskem padcu zaupanja v storitvenih dejavnostih, se je to še znižalo, saj je bila vrednost kazalnika zaupanja v teh sektorjih v novembru glede na predhodni mesec nižja za 3 odstotne točke, hkrati pa za 22 odstotnih točk nižja od dolgoletnega povprečja; v primerjavi z novembrom lani pa je bila njegova vrednost višja za eno odstotno točko.

Zaupanje je še naprej nizko v gradbeništvu, saj je bila vrednost kazalnika zaupanja v tem sektorju v novembru v primerjavi s predhodnim mesecem nižja za 2 odstotni točki, v primerjavi z lanskim novembrom je bila sicer za 8 odstotnih točk višja, hkrati pa je bila za 34 odstotnih točk nižja od dolgoletnega povprečja. Glede na oktober se je v novembru najbolj znižala vrednost obsega gradbenih del, prav tako pa so neugodna pričakovanja za naslednje tri mesece.

Ankete SURS-a kažejo, da se je vrednost kazalnika zaupanja v trgovini na drobno v novembru 2011 glede na predhodni mesec zvišala za eno odstotno točko, glede na november lani za 9 odstotnih točk. V novembru je kar 44 odstotkov podjetij v sektorju tožilo nad nizkim povpraševanjem nizko, kar 48 odstotkov podjetij je kot omejitveni dejavnik navedlo konkurenco v panogi, za 43% podjetij v trgovini na drobno pa so omejitev visoki stroški dela.

Gospodarska klima se je v celotni EU27 nekoliko ohladila. Po podatkih Eurostata so se v novembru naročila v predelovalni dejavnosti glede na mesec poprej znižala za 2,9 odstotne točke, glede na november lani pa so nižja za slabe 3 odstotne točke. Glede na oktober so se v novembru za 0,4 odstotne točke zvišala le naročila v gradbeništvu, medtem ko so se pričakovanja v trgovini na drobno poslabšala za 3,5 odstotne točke, hkrati pa so tudi dobrih 19 točk nižja kot novembra lani. Splošni poslovni optimizem je v novembru 2011 v celotni sedemindvajseterici padel in sicer za slabe 3 odstotne točke, v primerjavi z lanskim novembrom pa je le-ta nižji za dobrih 8 odstotnih točk.

GOSPODARSKA AKTIVNOST IN ZAPOSLENOST

4. Industrijska produkcija na letni ravni nekoliko višja

Industrijska produkcija se je v oktobru nekoliko zvišala. Po podatkih SURS-a je bila industrijska produkcija v desetem mesecu sicer za 2,3 odstotka nižja kot mesec prej, hkrati pa za 1 odstotek višja kot v enakem mesecu lani, produkcija v prvih desetih mesecih letosnjega leta pa je bila za 4% višja kot v enakem obdobju lani. Zaloge industrijskih produktov pri proizvajalcih so bile v oktobru približno tolikšne kot v mesecu prej, v primerjavi z lanskim oktobrom pa za skoraj 6% večje.

Dejavnost rudarstva se je v oktobru znižala za skoraj 6% glede na september, v primerjavi z oktobrom 2010 pa je rudarstvo prav tako upadlo in sicer za dobrih 8%. V prvih desetih mesecih je bila dejavnost rudarstva za dobrih 8 odstotkov nižja kot v enakem obdobju lanskega leta.

Aktivnost v predelovalnih dejavnostih se je v oktobru letos glede na mesec poprej znižala za skoraj 3%, glede na oktober 2010 pa se je produkcija predelovalnih dejavnosti povečala za slab odstotek. Prav tako se je dejavnost v predelovalni industriji povečala v prvih desetih mesecih letosnjega leta glede na enako obdobje lani in sicer za dobre 4%.

V oktobru se je aktivnost sektorja oskrba z elektriko, plinom in vodo kot edina izmed industrijskih panog glede na predhodni mesec povečala za slab poldrugi odstotek, glede na lanski oktober pa je bila produkcija tega sektorja večja za dobrih 5 odstotkov.

Podatki Eurostata kažejo, da se je v oktobru glede na september industrijska produkcija znižala za 0,2% v EU27, na območju evra pa za 0,1%. Glede na oktober lani pa se je v letošnjem oktobru industrijska produkcija v EU27 povečala za 1,3% in za prav toliko tudi na območju evra. Med državami članicami, za katere so dostopni podatki, je industrijska produkcija v oktobru glede na mesec poprej padla v štirinajstih in sicer največ na v Grčiji (-4,4%), Litvi (-3,7%) in Luksemburgu (-3,6%).

5. Gradbeništvo ostaja v krizi, turizem precej navzgor

32

Kriza v gradbeništvu postaja stalnica. Po podatkih SURS-a je bila vrednost gradbenih del, opravljenih oktobra, za 14,2% nižja od vrednosti gradbenih del, opravljenih v septembru. Vrednost opravljenih gradbenih del se je v letošnjem oktobru v primerjavi z oktobrom lani zmanjšala za več kot četrtino. Impulzni trend opravljenih gradbenih ur pa kaže, da je v oktobru letos gradbeništvo raslo po mesečni stopnji 0,32%.

Število turističnih prenočitev se je ob zaključku tretjega kvartala precej povečalo. Septembra jih je bilo za skoraj desetino več kot v enakem mesecu 2010, impulzni trend kaže, da se je skupno število prenočitev v devetem mesecu letos zviševalo po mesečni stopnji 1,25%. Rast domačega turističnega povprševanja se nadaljuje, saj je v septembru število turističnih prenočitev domačih gostov poraslo za dobrih sedem odstotkov glede na september 2010. Impulzni trend prenočitev domačih gostov v septembru kaže pozitivno rast po stopnji 0,17%. Tudi število prenočitev tujih gostov se je v septembru povečalo in sicer za dobrih enajst odstotkov glede na enak mesec lani.

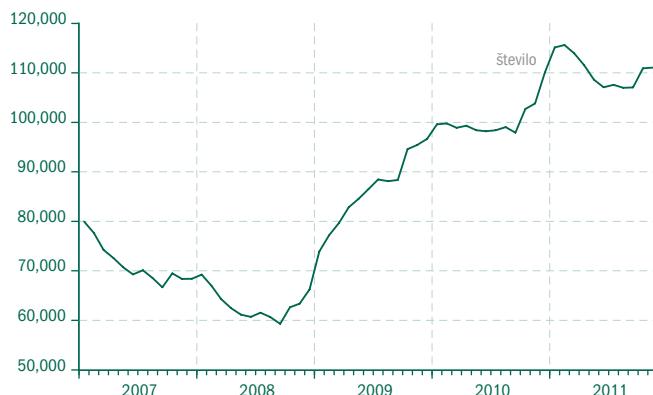
Podatki SURS-a o transportu za september kažejo, da je bilo v javnem cestnem prevozu prepeljanih za dober odstotek, v zračnem prevozu pa za 0,1 odstotka manj potnikov kot v septembru lani. Število opravljenih potniških kilometrov je bilo v javnem cestnem prevozu za 0,7% večje, v zračnem prevozu pa za 0,1% večje. V cestnem mestnem prevozu je bilo septembra prepeljanih za 6,4% manj potnikov kot v istem mesecu 2010. Potniški promet na brniškem letališču se je v septembru glede na september lani zmanjšal. V pomorskom prevozu je bilo v septembru prepeljanega za slabo četrtino več blaga, opravljenih tonskih kilometrov pa je bilo večje okrogel odstotek kot septembra lani.

6. Brezposelnost v novembру malenkost višja

Po podatkih SURS-a se je število aktivnih prebivalcev v septembru 2011 zvišalo in sicer na 931540 oziroma za 0,2% glede mesec poprej, a se je glede na september 2010 znižalo za 0,3%. V septembru je bilo v Sloveniji 824491 delovno aktivnih prebivalcev. Glede na avgust 2011 se je število povečalo za 1454 oseb, glede na september 2010 pa se je zmanjšalo za 1,4%. Med zaposlenimi jih je bilo še dobrih 92 % zaposlenih pri pravnih osebah, njihovo

število pa se je od septembra lani zmanjšalo za 2,1%. Število zaposlenih pri fizičnih osebah se je glede na september lani zmanjšalo za 5,8%. Med samozaposlenimi pa je bilo dobrih 57% samostojnih podjetnikov posameznikov, katerih število se je v septembru zmanjšalo za 174, od septembra lani pa se je to število povečalo za 1,5%.

Iskalci dela

33

Vir: ZRSZ

Po podatkih ZRSZ je bilo v novembru registriranih 111069 brezposelnih oseb, kar je 164 oseb več kot v oktobru oziroma 7,0% več kot novembra lani. Anketna stopnja brezposelnosti je bila oktobra 7,9%, od septembra lani pa se je po podatkih Eurostata zvišala za 0,3 odstotne točke.

Po podatkih ZRSZ se je novembra na novo zaposlilo nekaj več kot 4500 ljudi, kar je 8,2% manj kot novembra lani. Na ZRSZ se je prijavilo 8600 novih brezposelnih oseb, kar je 16,8% manj kot v enakem mesecu lani. V letošnjem novembru so delodajalci prijavili dobrih 14 tisoč prostih delovnih mest, kar je za tri odstotke manj kot v novembru 2010.

Po podatkih Eurostata je bila oktobra stopnja brezposelnosti na območju evra (EA17) 10,3%, kar je 0,2 odstotne točke več kot v oktobru 2010. V celotni evropski sedemindvajseterici (EU27) je bila stopnja brezposelnosti v oktobru letos 9,8% in se je glede na enak mesec lani povečala za 0,2 odstotne točke. Po Eurostatovih ocenah je bilo v oktobru 2011 v EU27 23,6 milijona brezposelnih oseb, od tega 16,3 milijona na območju evra. Med posameznimi članicami EU so v oktobru 2011 najnižjo stopnjo brezposelnosti zabeležili na Nizozemskem (4,8%) in v Avstriji (4,1%), najvišjo pa v Španiji (22,8%).

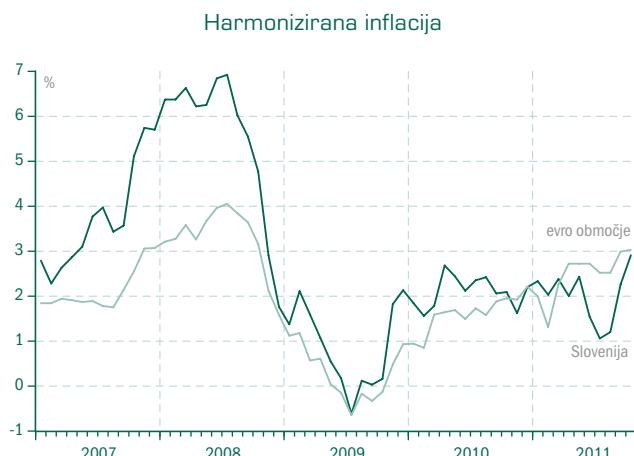
CENE IN PLAČE

7. Cenovna pričakovanja se umirjajo

Cene so novembra porasle za 0.3%. Bolj dolgoročna dinamika je ostala nespremenjena (medletna rast je bila enaka kot oktobra, 2.7%).

Novembra se je blago podražilo za 0.4%, cene storitev so ostale nespremenjene. Opazno bolj kot cene produktov ostalih skupin so se povečale cene proizvodov iz skupine obleke in obutve (za 2.6%) ter cene komunikacij (za 1.8%). Cene obeh skupin so poskočile predvsem zaradi sezonskih dogodkov (prehoda na nove kolekcije oziroma končanih akcijskih ponudbah). K skupnemu povečanju so največ prispevale cene iz skupine obleke in obutve, kar 0.2 odstotne točke. Najbolj so se novembra znižale cene v skupinah rekreacije in kulture, gostinskih in nastanitvenih storitev ter prevoza.

Primerjavo inflacije med EU državami omogoča harmonizirani indeks cen življenjskih potrebščin. Ta je novembra porasla za 0.2% v evro območju pa za 0.1%. Medletna rast cen je v Sloveniji, navkljub pospešitvi, še naprej nižja kot v evro območju, medletno povečanje harmoniziranega indeksa življenjskih stroškov je tako bila novembra v Sloveniji 2.8%, v evro območju pa 3%. Tudi rast osnovne inflacije je v Sloveniji še vedno počasnejša kot v evro območju (medletno za približno 0.2 odstotne točke).

Vir: Eurostat

Cene proizvajalcev so dostopne do oktobra, ko so se znižale za 0.1%. Bolj dolgoročna dinamika se je zmanjšala na 3.7%. Tekoča rast proizvajalčevih cen se je zmanjšala, tako

pri cenah proizvodov za domači trg kot za evrski trg, le za produkte namenjene na izvozne trge izven evrskega območja so proizvajalčeve cene malenkost porasle (za 0.1%). Bolj dolgoročna rast proizvajalčevih cen je še naprej višja pri proizvodih za izvoz na trge evro območja, med produkti pa najhitreje naraščajo proizvajalčeve cene surovin in energentov.

Cenovna pričakovanja kažejo na umiranje v bližnji prihodnosti. Najhitreje se umirjajo cenovna pričakovanja za proizvajalčeve cene: pri cenah na drobno bo tudi v bližnji prihodnosti rast cen storitev počasnejša od cen blaga.

Na zmanjševanje gospodarske aktivnosti v svetu opozarja tudi vse bolj sistematično zniževanje svetovnih cen surovin. V zadnjem mesecu (do začetka decembra) so skupne cene surovin v evrih padle za 1%, v letu dni pa za 12%. V zadnjem mesecu so se najbolj znižale cene prehrabnih kmetijskih surovin (v evrih so se zmanjšale za 9%), povečale pa so se le cene nafte (za 5% v evrih); navkljub povečani negotovosti na finančnih trgih, so se precej zmanjšale tudi cene zlata (za 8.7% v evrih). V letu dni so se najbolj znižale cene neprehrabnih kmetijskih surovin (za 22% v evrih), porasle pa so cene nafte in zlata (v evrih za 13% oziroma 19.5%).

35

8. Rast stroškov dela ponovno zaostala za evro območjem

Oktobra so plače porasle za 0.2%. Bolj dolgoročna dinamika je ostala nespremenjena (medletna rast je 1.5%, rast impulznega trenda pa je negativna).

Plače so se oktobra povečale nekaj več v treh sektorjih, najbolj v kulturnih, razvedrilnih in rekreacijskih dejavnostih (za 3.1%) ter v strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih (za 1.7%). Tekoče povečanje povprečnih plač v oktobru ni opazneje spremenilo strukturo bolj dolgoročne dinamike plač, še naprej so v vrhu iste dejavnosti, namreč rudarstvo, oskrba z električno energijo, predelovalne dejavnosti in promet; največjo medletno rast plač ima še naprej rudarstvo (9.7%). Sektorski podatki ne omogočajo oceniti, koliko je k povečanju povprečnih plač v posameznih sektorjih prispevalo zmanjšanje zaposlenosti. Ker je spominjanje(zmanjševanje) zaposlenosti zelo različno po sektorjih, delo pa zgubljajo predvsem zaposleni z nižjo kvalifikacijo (plačo), lahko hitrejše od povprečja krčenje zaposlenosti povečuje povprečno plačo v ustreznih sektorjih. V zadnjem letu je najbolj skrčilo zaposlenost v gradbeništvu (za 14%), nadpovprečno pa še v rudarstvu (za 4%) in poslovanju z nepremičninami. Torej je k štrlečemu medletnemu povečanju plač, struktura odpuščanja potencialno največ prispevala v rudarstvu.

Oktobra so se povprečne plače znižale v devetih dejavnostih, najbolj v informacijski in komunikacijski dejavnosti, za 2.1%, medtem ko je po bolj dolgoročni rasti najbolj zaostala ožja država, saj so povprečne plače v ožji državi v letu dni padle za 1.3%.

V širši državi so oktobra plače porasle v vseh sektorjih razen v ožji državi, v letu dni pa so porasle v šolstvu in kulturnih in razvedrilnih dejavnostih, porast je bil približno enak povprečnemu (1% oziroma 1. 6%).

36

Dostopni so podatki o stroških dela za tretje četrtletje, ko se je dinamika skupnih stroškov dela v gospodarstvu spustila pod dinamiko v evro območju. Tudi sicer stroški dela v svoji rasti vse bolj tesno sledijo dinamiki evro območja. Medtem ko v zadnjih dveh četrtletjih v industriji praktično v vseh sektorjih dinamika stroškov dela opazuje zaostaja za rastjo v evro območju, pa se dinamika stroškov dela v gradbeništva in storitvah počasneje približuje ustreznim dinamikam stroškov dela v evro območju. Še zlasti pri gradbeništvu lahko na večjo dinamiko stroškov dela v Sloveniji vpliva tudi znatno hitrejše krčenje aktivnosti (v primerjavi z evro območjem), torej spremenjena struktura zaposlenih, saj delo izgubljajo predvsem delavci z nižjo kvalifikacijo, torej delavci, ki manj povečujejo stroške dela.

Vir: Eurostat; lastni izračuni
Opomba: Medletne stopnje rasti urnih stroškov dela

V predelovalni dejavnosti, ki sicer nima težav s povpraševanjem, je dinamika stroškov dela že tri četrtletja počasnejša kot v evro območju, v tretjem četrtletju je celo padla na 0.

Po drugi strani pa se v storitvenih sektorjih dinamika stroškov dela v Sloveniji pospešuje glede na evro območje. V zadnjih štirih četrtletjih (po 2010/III) je bila v povprečju za približno 1 odstotno točko (na letni ravni) hitrejša kot v evro območju.

Glede na evro območje se je dinamika stroškov dela najbolj umirila v širši državi. Ker Eurostat ne objavlja podatkov o stroških dela širše države za celotno evro območje, so na sliki ilustrirani stroški dela v Sloveniji in v Nemčiji. Na dlani je, da je dinamika stroškov dela v širši državi v Sloveniji že pet četrtletij opazno počasnejša kot v Nemčiji; v povprečju so medletne stopnje rasti stroškov dela države v Sloveniji za 2.2 odstotne točke nižje!

37

FINANČNA GIBANJA

9. Bolj dolgoročna dinamika javnofinančnih prihodkov se še naprej znižuje

Tekoče dinamike javnofinančnih prihodkov za november ni mogoče oceniti, ker SURS oktobrskih javnofinančnih prihodkov iz neposrednih davkov (prispevkov) še ni uspel razporediti po davčnih instrumentih. V medletnih primerjavah so novembrski javnofinančni prihodki zaostali za vrednostmi v 2010 za 1.2%.

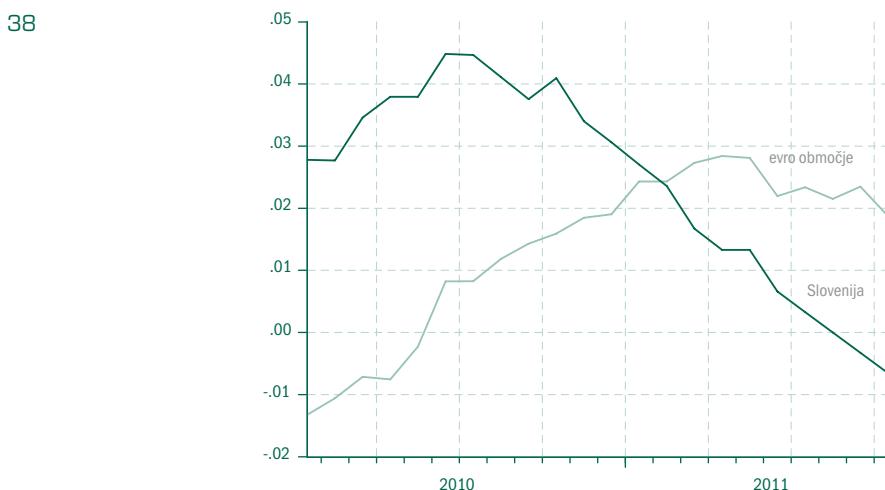
Zaradi težav z razvrščanjem neposrednih davkov po davčnih instrumentih bo komentar dinamike neposrednih davkov možen šele čez kakšen mesec.

Popravljanje bolj dolgoročne rasti in istočasno veliko nihanje davčnega donosa pri domačih davkov na blago in storitve se je nadaljevalo tudi oktobra in novembra. Medtem ko so ti davki v predhodnem letu močno porasli šele novembra, se je to letos dogodilo že oktobra. Zato je bilo, navkljub opaznemu povečanju domačih davkov na blago in storitve v oktobru (za skoraj 50 milijonov), medletno povečanje zanemarljivo, lansko povečanje je bilo bistveno močnejše. V povprečju zadnjih dveh mesecov je bila bolj dolgoročna rast domačih davkov na blago in storitve 7%, v povprečju drugega polletja -0.8% in v povprečju prvih enajstih mesecev letošnjega leta 6.6%. Oktobra je prišlo tudi do opazne spremembe v strukturi donosa, saj je bilo povečanje donosa od davka na dodano vrednost praktično izenačeno z zmanjšanjem donosa trošarin (donos davka na dodano vrednost je porasel za 2.82%, donos od trošarin pa se je zmanjšal za 3.6%).

10. Tudi krediti v evro območju se obračajo navzdol

Oktobra so skupni krediti privatnem sektorju (brez finančnih korporacij) porasli za 51 milijonov (0.2%). Bolj dolgoročna (medletna) dinamika se je prav tako izboljšala, vendar je ostala še naprej negativna (z -0.4% je porasla na -0.2%). Skupna kreditna rast podjetjem in prebivalstvu še vedno zaostaja za rastjo v evro območju za skoraj 2.7 odstotne točke, čeprav je tudi v evro območju začela rast kreditov po drugem četrletju letos pešati rast.

Krediti podjetjem in prebivalstvu

Vir: ECB; lastni izračuni

Opomba: Medletne stopnje rasti kreditov podjetjem in prebivalstvu iz evro območja

Krediti podjetjem so novembra porasli za nekaj več kot prebivalstvu, zato se je medletna stopnja obrnila navzgor le pri njih.

Navkljub povečanju kreditov so se skupni depoziti podjetij in prebivalstva oktobra ponovno opazno zmanjšali (za 148 milijonov, oziroma 0.8%); skrčili so se tako depoziti prebivalstva kot depoziti podjetij. Likvidnost privatnega (nefinančnega) sektorja se potem takem opazno hitro povečuje.

Pri obrestnih merah še naprej ni opaziti večjih premikov. Depozitne obrestne mere stagnirajo, tiste nad enim letom ostajajo precej nad obrestnimi merami v evro območju, tiste pod enim letom pa pod ustreznimi evrskimi obrestnimi merami.

Posojilne obrestne mere pri prebivalstvu stagnirajo, pri podjetjih pa se rahlo povečujejo (v povprečju za okoli odstotne 0.15 točke), znižanje je večje za nižje zneske kreditov.

11. Zaradi velike statistične napake plačilnobilančni podatki ne dajejo jasne slike

Relativno velika statistična napaka v oktobru in tudi v desetih mesecih skupaj ne omogoča jasnega sklepanja o plačilnobilančnih gibanjih, čeprav tekoča bilanca ostaja blizu ravnotežja.

Tudi v oktobru 2011 je bil saldo tekočega računa pozitiven (49.4 milijonov €), medtem ko je bil v istem mesecu lani je bil negativen (-41.2 milijonov €). Pri tem je bil saldo blagovne menjave negativen (-67.1 milijonov €, septembra lani -154.6 milijonov €), presežek storitev pozitiven (173.9 milijonov €, oktobra lani 131.7 milijonov €), primanjkljaj pri dohodkih faktorjev -61.9 milijonov € (lani -27.8 milijonov €), neto tekoči transferji pa pozitivni (4.5 milijonov €, lani 9.4 milijonov €). Na kapitalskem in finančnem računu je bil septembra letos saldo -300.7 milijonov €, kar bi pomenilo znatno zmanjšanje obveznosti Slovenije, vendar je pri tem potrebno opozoriti na izjemno veliko statistično napako, ki znaša v oktobru 2011 251.3 milijonov €, v celotnem 10-mesečnem razdobju pa kar 640.2 milijonov €. Pri tem so bile neto neposredne naložbe v Slovenijo negativne -35.6 milijonov € (oktobra lani pozitivne 74.3 milijonov €). Neto naložbe v vrednostne papirje so znašale 144.4 milijonov € (lani 68.0 milijonov €), pri finančnih derivativih je prišlo do zmanjšanja obveznosti oziroma povečanja terjatev v višini -2.2 milijonov € (v lanskem oktobru -7.9 milijonov €), neto ostale naložbe pa so bile negativne -390.6 milijonov € (v enakem mesecu lani -97.2 milijonov €).

Mednarodne rezerve pri Banki Slovenije so padle za -15.0 milijonov € (oktobra lani porasle za 18.8 milijonov €).

V letošnjih desetih mesecih skupaj je po začasnih podatkih Banke Slovenije skupni saldo tekoče bilance negativen (-20.2 milijona €), v enakem obdobju lani je bil negativen (-247.8 milijonov €). Pri tem znaša blagovni primanjkljaj -932.2 milijonov € (lani -851.7 milijonov €), storitveni presežek 1369.6 milijonov € (lani 1124.7 milijonov €), primanjkljaj v dohodkih faktorjev -536.9 milijonov € (-439.9 milijonov €) in neto priliv tekočih transferjev 79.4 milijonov € (lani neto odliv -80.8 milijonov €). Na kapitalskem in finančnem računu znaša saldo po letošnjih desetih mesecih -620.0 milijonov € (v enakem obdobju lani presežek 483.9 milijonov €), pri čemer je letos neto neposrednih tujih naložb v Slovenijo za 507.9 milijonov € (lani 72.9 milijonov €), naložbe v vrednostne papirje so 1002.9 milijonov € (lani 1627.4 milijone €), neto ostalih naložb pa je -3037.4 milijonov € (lani -1222.9 milijonov €). Mednarodne rezerve pri Banki Slovenije so porasle za 38.2 milijonov € (lani za 48.3 milijonov €).

Po podatkih novembridskega Biltena Banke Slovenije je neto zunanji dolg Slovenije konec septembra 2011 znašal 11202 milijonov €, kar je 165 milijonov € več kot mesec prej in le še 49 milijonov € manj kot ob dosedanjem maksimumu v maju 2011. Pri tem je bil bruto zunanji dolg 42754 milijonov €, bruto terjatve Slovenije do tujine pa 31553 milijonov €. Delež javnega dolga v skupnem zunanjem dolgu zadnje mesece rahlo pada, tako da je

bil v septembru 43,3%, meseč pred tem pa že preko 44%. Mednarodne rezerve pri Banki Slovenije so znašale septembra 2011 760,2 milijonov €, konec oktobra pa 764,4 milijonov €, kar je 73,4 milijonov € manj kot ob maksimumu za štiri letno razdobje članstva Slovenije v evrskem območju, ki je bil dosežen junija 2010.

**Plaćilna bilanca
(milijoni evrov)**

	januar - oktober		oktober	
	2010	2011	2010	2011
I. Tekoči račun	-247,8	-20,2	-41,2	49,4
1. Blago	-851,7	-932,2	-154,6	-67,1
2 Storitve	1.124,7	1.369,6	131,7	173,9
3 Dohodki	-439,9	-536,9	-27,8	-61,9
Od dela	112,3	153,1	13,3	17,4
Od kapitala	-552,2	-690,1	-41,2	-79,3
4 Tekoči transferi	-80,8	79,4	9,4	4,5
II. Kapitalski in finančni račun	483,9	-620,0	59,3	-300,7
A. Kapitalski račun	67,5	-21,8	3,2	-1,7
B. Finančni račun	416,3	-598,2	56,1	-299,0
1 Neposredne naložbe	72,9	507,9	74,3	-35,6
2 Naložbe v vrednostne papirje	1.627,4	2.001,9	68,0	144,4
3 Finančni derivativi	-109,3	-108,8	-7,9	-2,2
4 Ostale naložbe	-1.222,9	-3.037,4	-97,2	-390,6
5 Mednarodne denarne rezerve	48,3	38,2	18,8	-15,0
III. Neto napake in izpustitve	-236,1	640,2	-18,0	251,3

	Prebivalstvo	Investicije v osn. sredstva						Širša država						Skupno		
		mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast
Leto																
2006	15955	6.6	0.45	7959	10.4	1.37	2073	8.5	0.50	25988	7.9	0.74				
2007	17205	7.8	0.73	9631	21.0	0.99	2212	6.7	1.16	29048	11.8	0.87				
2008	19243	8.8	0.00	10405	9.78	0.87	2526	14.18	1.35	32174	9.50	0.87				
2009	18852	-2.30	-2.78	8369	-22.11	-23.57	2512	-0.57	2.56	29732	-8.70	-9.29				
2010	19578	0.74	3.64	7651	-9.69	-5.79	2512	-0.10	-1.79	29741	-2.24	-1.78				
2010/1	4390	-0.25		1733	-14.42		557	1.46		6680	-4.23					
II	4940	0.10		2053	-5.64		625	0.88		7618	-1.45					
7	1735	-1.38	0.17	676	-9.58	-0.69	203	-2.10	0.08	2614	-3.69	-0.07				
8	1632	1.30	0.73	635	-9.95	-0.75	201	-6.17	0.23	2468	-2.47	0.28				
9	1760	3.02	0.72	641	-13.24	-2.85	184	-0.09	-0.94	2584	-1.77	-0.46				
III	5126	0.95		1951	-10.93		588	-2.93		7665	-2.65					
10	1753	1.31	0.46	661	-13.04	-2.07	203	-1.38	-0.77	2616	-2.94	-0.36				
11	1617	4.45	1.00	614	-9.26	-0.54	217	1.43	-1.80	2447	0.38	0.37				
12	1752	0.53	0.99	640	-0.75	2.30	323	0.45	-2.16	2715	0.22	1.13				
IV	5121	2.01		1914	-8.00		743	0.22		7778	-0.82					
2011/1	1434	3.27	0.38	487	-2.40	0.04	202	18.40	3.41	2123	3.15	0.69				
2	1395	4.52	-0.42	521	-3.93	-1.82	184	2.51	0.55	2100	2.12	-0.70				
3	1659	-0.47	-0.01	621	-10.26	-0.89	199	-3.56	-0.07	2479	-3.36	-0.23				
I	4488	2.23		1629	-6.02		585	5.13		6702	0.33					
4	1627	1.49	-0.64	558	-11.32	-1.70	213	10.20	1.06	2399	-1.14	-0.70				
5	1695	5.24	-0.16	612	-13.66	-1.51	203	-4.04	-0.13	2511	-0.83	0.51				
6	1738	0.70	-0.13	583	-18.30	-2.82	200	-9.06	-0.74	2521	-5.21	-0.88				
II	5060	2.44		1754	-14.56		616	-1.40		7430	-2.46					
7	1698	-2.12	-1.23	598	-11.60	-2.00	208	2.11	0.03	2503	-4.24	-1.33				
8	1713	4.92	0.92	541	-14.82	-2.52	216	7.51	1.02	2469	0.05	0.06				
9	1799	2.27	0.51	581	-9.34	-2.52	181	-1.71	-1.07	2561	-0.89	-0.39				
III	5210	1.63		1719	-11.90		604	2.76		7533	-1.73					

	Izvoz Slovenije*			Izvoz Slovenije izven EU27**			Izvoz EU27**			Izvoz Slovenija**			Izvozne cene Slovenija**			Izvozne cene EU27**	
	Leto	mil. €	letni porast	mesečna rast	mil. €	meditearna stopnja	mil. €	meditearna stopnja	mil. €	meditearna stopnja	indeks	meditearna stopnja	indeks	meditearna stopnja	indeks	meditearna stopnja	
2006	16760	17.9	1.35	5848.1	18.7	1159833	10.1	106.4	1.8	103.4							3.8
2007	19387	15.7	0.85	6740.1	15.3	1237251	6.7	105.7	2.1	104.9							1.5
2008	19724	1.74	-0.68	7407	9.90	1308960	5.4	109.3	3.4	108.0							2.9
2009	16006	-18.85	-21.86	5773	-22.07	1090939	-16.6	107.3	-1.82	107.0							-0.84
2010	18251	14.02	16.09	6359	10.16	1338504	22.63	110.3	2.75	112.7							5.27
2010/II	4677	16.44		1595	10.34	335793	26.32	109.0	0.91	113.3							6.36
7	1591	14.65	0.78	596	13.91	124166	22.54	111.2	4.60	114.9							6.95
8	1294	22.64	1.18	514	20.18	107412	34.99	113.8	6.66	113.8							6.43
9	1711	15.38	0.52	578	15.04	119938	29.26	112.5	6.17	114.1							6.41
III	4596	1707		1688	16.15	351516	28.44	112.5	5.81	114.2							6.60
10	1640	9.77	-0.97	572	7.93	121247	21.71	112.4	7.61	113.2							6.47
11	1685	15.07	1.38	586	14.98	123208	25.60	112.9	4.96	112.8							5.70
12	1474	19.20	2.95	590	19.19	121837	21.90	111.5	3.80	114.2							6.11
IV	4799	14.40		1748	13.90	366292	23.06	112.3	5.43	113.4							6.09
2011/1	1519	24.32	1.99	447	29.01	108562	33.32	113.7	6.20	117.1							7.61
2	1576	19.53	0.94	542	28.34	120715	25.75	115.3	8.67	116.9							6.76
3	1867	13.93	1.95	644	14.01	136887	17.74	117.3	7.45	117.2							5.59
1	4961	18.74		1633	22.44	366164	24.68	115.5	7.44	117.1							6.64
4	1676	15.47	0.21	592	21.38	120842	14.76	118.4	11.08	117.2							4.75
5	1816	16.43	1.43	608	12.47	130688	22.37	117.7	6.83	116.7							3.03
6	1798	7.85	-0.13	656	15.95	124661	12.3	115.6	4.97	116.7							3.33
II	5289	13.08		1856	16.43	377191	12.22	117.3	7.59	116.9							3.14
7	1694	6.50	-1.50	630	5.71	129156	3.85	118.1	6.25	117.2							2.03
8	1493	15.37	1.29	576	12.14	122480	13.80	117.3	3.03	118.1							3.77
9	1874	9.50	-0.77	673	16.65	131592	9.37	119.0	5.74	117.9							3.04
III	5061	10.11		1879	11.41	383229	8.78	118.1	4.99	117.7							3.04
10	1750	6.70	-2.08														

* podatki SURS, ** podatki Eurostat

	Uvoz Slovenije*			Uvoz Slovenije izven EU27 **			Uvoz EU27 * *			Uvozne cene Slovenija **			Uvozne cene EU27 ** *	
	Leto	mil. €	mesečna rast	mil. €	medetra stopnja	mil. €	medetra stopnja	mil. €	medetra stopnja	indeks	medetra stopnja	indeks	medetra stopnja	indeks
2006	18313	18,3	1,29	4278,7	27,0	1351896	14,6	115,7	8,0	111,0	8,5			
2007	21236	16,0	0,87	6050,0	41,4	1422211	5,2	120,2	3,9	111,7	0,6			
2008	22648	6,65	-0,05	7240,0	19,7	1550276	8,12	128,0	6,8	121,8	8,7			
2009	16773	-25,94	-28,77	5527	-23,65	1198313	-22,70	117,8	-7,96	108,9	-10,53			
2010	19504	16,29	17,44	7292	31,94	1482947	23,70	128,0	8,65	123,8	13,65			
2010/II	4925	21,01		1783	34,41	371425	29,59	128,7	8,59	124,8				
7	1638	14,91	0,22	570	31,44	129995	29,34	130,6	11,59	128,8	16,75			
8	1416	16,13	0,43	510	28,37	125132	35,86	132,7	14,60	128,4	18,87			
9	1783	18,42	0,07	695	39,43	131787	25,78	131,2	12,60	127,2	17,32			
III	4836	16,54		1775	33,52	386994	30,11	131,5	12,92	128,1	17,64			
10	1815	18,66	-0,45	737	48,68	129262	23,94	133,3	15,54	126,3	19,35			
11	1871	21,29	2,12	764	49,49	138561	32,31	130,7	12,93	126,1	16,52			
12	1701	21,42	2,34	664	5705	132734	29,49	131,8	14,60	130,0	19,25			
IV	5387	20,43		2165	51,44	400557	28,58	131,9	14,35	127,4	18,37			
2011/1	1590	26,62	2,37	653	39,96	139867	32,62	135,4	14,84	134,5	18,68			
2	1719	22,95	2,15	659	23,24	130867	26,49	138,5	15,20	134,3	1719			
3	2024	18,85	2,51	752	3160	147691	17,15	138,3	13,88	137,3	17,67			
I	5332	22,41		2064	3123	418425	24,91	137,4	14,64	135,4	17,84			
4	1769	13,60	0,28	709	26,08	138064	16,76	137,9	8,23	137,5	12,43			
5	1967	14,09	1,53	684	13,69	143638	16,60	136,5	6,83	135,4	9,12			
6	1825	11,03	-0,49	658	6,25	13757	2,26	137,8	5,18	137,2	7,11			
II	5561	12,91		2051	15,02	419219	11,52	137,4	6,73	136,7	9,51			
7	1727	5,44	-2,61	641	12,40	138332	5,22	137,5	5,35	136,1	5,68			
8	1670	17,98	0,03	661	29,68	140257	10,49	139,2	4,88	137,7	7,30			
9	2033	14,02	-0,40	731	5,18	142133	5,92	140,9	7,44	136,5	7,30			
III	5430	12,28		2033	14,53	420723	7,16	139,2	5,89	136,8	6,76			
10	1862	2,58	-2,44											

* podatki SURS, ** podatki Eurostat

Leto	Gospodarska aktivnost in brezposelnost v EU		Gradbeni delavnosti		Trgovina na drobno		Anketna stopnja brezposelnosti	
	Industrijska proizvodnja EU27	Predelovalna dejavnost EU27	medijetna stopenja	indeks	medijetna stopenja	indeks	medijetna stopenja	indeks
2006	108,00	4,0	108,78	4,6	107,28	4,1	104,06	4,1
2007	111,61	3,3	113,04	3,9	111,27	3,7	107,73	3,5
2008	109,13	-2,2	108,05	-4,4	103,33	-7,1	111,06	3,1
2009	91,18	-16,2	91,31	-15,2	93,35	-9,6	107,76	-3,0
2010	97,38	6,5	97,93	7,3	88,85	-4,4	110,34	2,1
2010/II	98,23	8,5	99,94	9,0	94,80	-1,7	109,00	2,2
7	97,76	7,2	99,89	7,9	91,77	-3,6	112,97	3,1
8	84,01	8,2	84,82	9,2	79,53	-2,6	108,10	2,7
9	102,97	6,1	106,07	6,8	95,66	-3,2	109,02	3,0
III	94,91	71	96,93	7,9	88,99	-3,2	110,03	2,9
10	105,79	70	107,78	7,9	98,83	-0,9	114,20	2,8
11	106,03	78	106,86	8,4	95,04	-1,6	112,36	2,9
12	97,28	8,5	95,12	9,1	81,54	-9,0	136,48	2,0
IV	103,03	7,7	103,25	8,4	91,80	-3,7	121,01	2,5
2011/1	97,20	6,5	95,34	8,5	73,82	-0,4	103,53	3,4
2	98,97	7,5	98,96	9,5	78,75	4,2	98,84	3,7
3	108,58	5,0	109,96	6,4	90,26	-2,1	108,60	1,3
1	101,58	6,3	101,42	8,1	80,94	0,4	103,66	2,8
4	100,31	5,2	102,93	6,9	90,27	-0,8	112,49	4,7
5	102,39	4,4	105,75	6,3	92,74	0,9	111,05	1,4
6	103,61	2,3	106,92	2,6	95,32	-7,5	112,24	2,0
II	102,10	3,9	105,20	5,2	92,78	-2,7	111,93	2,7
7	101,38	3,5	104,83	4,7	94,08	2,8	115,52	2,2
8	87,83	4,6	90,01	5,8	81,70	1,8	110,81	2,5
9	104,67	2,0	109,04	2,9	97,46	1,2	111,31	2,1
III	97,96	3,3	101,29	4,4	91,08	1,9	112,55	2,3
10	-	-	-	-	-	-	117,3	2,7

Naročila, pričakovanja in poslovni optimizem v EU									
Leto	Poslovna klima EU13			Naročila, predelovalna dejavnost EU27		Naročila, gradbeništvo EU27		Trgovina na drobno pričakovanje EU27	
	ocena stanja	meditna spremembra	ocena stanja	meditna spremembra	indeks naročil	meditna spremembra	ocena stanja	meditna spremembra	EU 27
2006	1.05	1.11	-2.7	15.64	-6.64	7.06	12.01	9.57	1.6
2007	1.29	0.24	2.96	5.66	-8.07	-1.43	14.11	2.1	3.7
2008	-0.38	-1.67	-15.51	-18.47	-17.24	-9.17	-3.58	-17.69	-10.09
2009	-2.55	-2.17	-53.00	-3749	-45.33	-28.09	-13.12	-9.54	-26.53
2010	0.45	2.92	-24.36	28.65	-43.25	2.08	6.02	19.12	-5.13
2010/II	0.4	3.5	-25.5	31.8	-45.0	2.1	6.8	21.4	-4.4
7	0.6	3.3	-19.0	36.2	-42.9	-1.1	4.9	19.7	-4.3
8	0.7	2.9	-16.0	34.4	-40.2	2.4	7.1	15.0	-1.2
9	0.7	2.8	-15.9	33.5	-39.5	2.9	12.8	14.9	-0.3
III	0.7	3.0	-17.0	34.7	-40.9	1.4	8.3	16.5	-1.9
10	0.9	2.5	-17.1	30.5	-39.2	7.7	12.9	12.8	-2.7
11	0.9	2.2	-16.3	30.2	-41.5	3.1	11.6	8.3	-4.5
12	1.3	2.3	-11.3	32.6	-44.2	3.6	7.3	9.8	-2.2
IV	1.0	2.3	-14.9	31.1	-41.6	4.8	10.6	10.3	-3.1
2011/1	1.5	2.1	-11.8	30.8	-46.8	1.8	-1.5	6.5	1.4
2	1.5	1.9	-10.0	30.4	-42.8	7.8	4.4	3.1	3.3
3	1.4	1.5	-5.8	30.4	-44.0	5.3	10.5	4.6	5.3
I	1.5	1.8	-9.2	30.5	-44.5	5.0	4.5	4.7	3.3
4	1.3	0.9	-5.1	25.2	-39.0	5.1	8.8	-4.9	4.5
5	1.0	0.6	-6.5	16.6	-36.5	8.1	8.6	4.1	3.3
6	1.0	0.6	-4.6	18.6	-35.8	10.5	2.4	0.3	12.3
II	1.1	0.7	-5.4	20.1	-37.1	7.9	6.6	-0.2	3.3
7	0.4	-0.2	-7.6	11.7	-32.1	10.8	-4.3	-9.2	-2.1
8	0.1	-0.6	-9.5	6.7	-35.3	4.9	-7.7	-14.8	-2.3
9	-0.1	-0.8	-14.2	1.9	-36.2	3.3	-6.8	-19.6	-5.6
III	0.1	-0.5	-10.4	6.8	-34.5	6.3	-6.3	-14.5	-3.3
10	-0.2	-1.1	-17.2	0.1	-37.5	1.7	-4.2	-17.1	-9.8
11	-0.4	-1.3	-20.1	-3.8	-37.1	4.4	-7.7	-19.3	-12.6

		Gospodarska klima		Naročila, predelovalna dejavnost		Naročila, gradbeništvo		Trgovina na drobno pričakovanja		Poslovni optimizem	
Leto	ocena stanja	medljetna spremembra	ocena stanja	medljetna spremembra	indeks naročil	medljetna spremembra	ocena stanja	medljetna spremembra	ocena stanja	medljetna spremembra	ocena stanja
2006	10.3	7.7	4.5	19.3	-6.4	8.7	36.1	1.1	9.8	10.8	10.8
2007	13.4	3.1	8.3	3.8	13.0	19.4	40.9	4.8	11.6	11.8	11.8
2008	2.2	-11.2	-19.3	-27.6	-6.5	-19.5	30.5	-10.4	-4.3	-15.9	-15.9
2009	-22.3	-25.5	-61.7	-42.4	-61.7	-55.2	0.0	-30.5	-22.9	-18.6	-18.6
2010	-8.8	12.9	-24.6	37.1	-68.8	-71	24.9	24.8	-0.9	22.0	22.0
2010/II	-8.3	17	-20.0	52.9	-72.6	-6.2	33.1	38.3	2.6	29.4	29.4
7	-6	16	-12.5	49.4	-64.8	-13.9	19.0	22.0	1.4	27.7	27.7
8	-6	12	-19.3	37.4	-64.1	3.6	36.0	3.7	1.6	19.6	19.6
9	-5	6	-17.3	37.8	-63.9	-2.7	34.3	20.5	5.0	14.7	14.7
III	-5.7	11	-16.4	41.5	-64.3	-4.3	29.8	15.4	2.7	20.7	20.7
10	-7	5	-5.2	36.1	-56.7	2.9	30.8	9.0	4.4	18.9	18.9
11	-10	6	-16.8	28.1	-57.5	-11	26.7	6.6	6.5	9.3	9.3
12	-12	5	-18.9	27.3	-68.8	-0.8	23.4	3.8	-7.7	9.4	9.4
IV	-9.7	5.3	-13.6	30.5	-61.0	0.3	27.0	6.5	-3.3	12.5	12.5
2011/1	-7	3	-21.6	25.9	-73.8	1.2	17.0	16.8	4.1	10.1	10.1
2	-6	4	-18.0	25.3	-75.2	2.4	24.5	2.0	7.3	10.4	10.4
3	-6	9	-9.9	20.5	-75.6	8.1	16.6	-10.3	5.8	5.4	5.4
I	-6.3	5.3	-16.5	23.9	-74.9	3.9	19.4	2.8	5.7	8.6	8.6
4	-3	8	2.4	16.0	-63.3	16.6	22.2	-18.7	9.8	4.1	4.1
5	-2	6	-7.8	16.0	-57.5	13.3	35.9	3.7	5.7	2.5	2.5
6	-5	1	-10.3	12.4	-57.5	9.5	26.0	-0.3	-1.1	0.0	0.0
II	-3.3	5.0	-5.2	14.8	-59.4	13.1	28.0	-5.1	4.8	2.2	2.2
7	-6	0	-11.3	1.2	-50.4	14.4	23.2	4.2	-2.9	-4.3	-4.3
8	-6	0	-19.2	0.1	-48.5	15.6	10.9	-25.1	-1.1	-2.7	-2.7
9	-4	1	-21.1	-3.8	-51.2	12.7	29.5	-4.8	1.7	-3.3	-3.3
III	-5.3	0	-17.2	-0.8	-50.0	14.2	21.2	-8.6	-0.8	-3.4	-3.4
10	-10	-3	-16.0	-10.8	-52.3	4.4	34.0	3.2	-7.7	-12.1	-12.1
11	-12	-2	-26.4	-9.6	-52.6	4.9	40.0	13.3	-12.9	-6.4	-6.4

	Industrijska proizvodnja						Osnovna industrija					
	Skupno			Rudarsstvo			Predelovalna industrija			Osnovna (el., plin, voda)		
Leto	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	meseca rast
2006	123.7	6.1	0.52	115.0	10.5	0.52	123.2	6.5	0.53	129.6	-0.9	0.06
2007	131.3	6.2	0.56	119.2	3.6	0.69	132.4	7.5	0.65	115.2	-11.1	-0.96
2008	129.1	-1.7	-0.06	117.3	-1.6	-0.32	130.2	-1.7	-0.03	116.2	0.9	0.00
2009	107.6	-16.7	-1.64	113.7	-3.1	-0.29	107.1	-17.7	-1.77	107.5	-7.5	-0.64
2010	115.3	7.1	0.78	127.5	12.1	1.00	115.3	7.6	0.84	107.8	0.3	-0.06
2010/1	105.7	0.5	-	106.3	-7.4	-	104.8	1.3	-	112.4	-4.4	-
4	109.7	9.8	0.25	122.1	12.0	-0.66	109.9	112	0.23	99.3	-3.5	-0.11
5	119.8	14.3	1.66	132.6	20.9	3.12	120.7	15.5	1.71	97.0	-1.8	0.75
6	120.9	10.3	0.76	119.2	10.2	2.20	122.9	11.3	0.98	97.7	-2.1	-0.01
II	116.8	11.5	-	124.6	14.4	-	117.8	12.7	-	98.0	-2.5	-
7	113.5	7.1	-0.25	123.9	16.6	5.92	114.9	7.8	-0.23	94.2	-3.7	-1.89
8	103.2	14.0	0.87	130.4	39.6	7.86	103.2	15.1	0.89	96.6	10	-0.15
9	125.6	5.1	0.00	140.8	22.4	5.01	126.2	3.9	-0.34	109.4	13.6	1.88
III	114.1	8.3	-	131.7	26.2	-	114.8	8.9	-	100.1	3.7	-
10	124.3	6.0	-1.27	152.8	24.4	2.37	124.1	5.8	-1.46	112.0	2.3	0.99
11	128.4	5.3	0.93	152.9	-4.4	0.38	128.4	6.1	0.95	115.8	0.3	0.75
12	121.1	13.5	3.72	136.1	41.5	1.98	118.8	13.5	3.85	134.4	11.4	2.62
IV	124.6	8.1	-	147.3	16.6	-	123.8	8.3	-	120.7	4.8	-
2011/1	105.5	15.0	0.60	92.0	4.4	-5.82	104.0	15.9	0.56	123.9	10.0	0.65
2	109.2	7.7	-0.16	98.7	0.8	-7.23	108.4	8.0	-0.11	118.3	5.8	0.94
3	132.7	7.1	1.45	119.2	-4.6	-6.31	133.7	7.6	1.72	116.6	3.3	0.76
I	115.8	9.6	-	103.3	-2.9	-	115.4	10.1	-	119.6	6.4	-
4	114.5	4.3	-0.62	113.8	-6.8	-5.23	114.7	4.4	-0.38	104.6	5.3	-0.39
5	126.5	5.6	0.60	104.3	-21.3	-5.46	128.4	6.4	0.82	99.8	2.9	0.55
6	126.2	4.4	-0.37	116.7	-2.1	-1.01	128.7	4.7	-0.04	99.4	1.7	-1.45
II	122.4	4.8	-	111.6	-10.5	-	123.9	5.2	-	101.3	3.3	-
7	112.5	-0.9	-1.94	113.6	-8.3	1.26	113.4	-1.3	-2.23	98.0	4.0	-1.63
8	101.7	-1.5	-0.87	107.3	-17.7	3.64	100.7	-2.4	-1.13	108.0	11.8	1.17
9	129.2	2.9	-11.15	137.5	-2.3	5.22	130.4	3.3	-1.56	109.0	-0.4	0.88
III	114.5	0.3	-	119.5	-9.3	-	114.8	0.1	-	105.0	4.9	-
10	122.6	-1.4	-1.98	140.3	-8.2	3.24	121.8	-1.9	-2.39	116.3	3.8	0.42

		Gradbeništvo			Noćničve domaćih gostova			Noćničve tujih gostova			Skupaj noćničve		
		letni tisoč ur	mesečna rast	v 1000	letni porast	mesečna rast	v 1000	letni porast	mesečna rast	v 1000	letni porast	mesečna rast	
Leto													
2006	35522	72	0.79	3231	1.9	0.09	4486	2	0.24	7717	1.9	0.18	
2007	39383	10.9	0.80	3394	4.9	0.46	4867	8.4	0.74	8261	6.9	0.62	
2008	43591	10.7	0.86	3543	4.4	0.39	4809	-1.2	-0.08	8352	1.1	0.01	
2009	41929	-3.0	-0.92	3777	4.8	0.12	4526	-7.0	-0.42	8303	-2.0	-0.0205	
2010	36901	-12.0	-1.01	3848	-4.2	-0.35	4923	0.7	0.03	8772	-1.5	-0.013	
2010/1	8510	-8.3	-	846	1.3	-	763	-2.1	-	1609	-0.4	-	
4	3116	-13.7	-1.28	255	2.1	0.53	307	-4.6	-0.58	562	-1.7	-0.07	
5	3132	-12.4	-2.48	261	-7.2	-1.95	401	-0.1	-0.60	662	-3.0	-1.27	
6	3348	-13.2	-1.90	364	-3.3	-0.78	460	-1.8	0.18	824	-2.5	-0.33	
II	9596	-13.1	-	880	-3.0	-	1168	-2.0	-	2048	-2.4	-	
7	3377	-14.9	-2.02	556	-9.0	-0.71	776	4.3	1.44	1333	-1.7	0.38	
8	32228	-10.4	-1.56	566	-11.1	-0.48	922	1.6	2.51	1488	-3.6	1.11	
9	3360	-12.1	-0.76	280	-7.9	-0.87	506	4.4	1.39	785	-0.3	0.27	
III	9965	-12.5	-	1402	-9.6	-	2204	3.2	-	3606	-2.2	-	
10	2877	-16.1	-2.39	265	-3.0	0.87	355	7.0	1.79	620	2.5	1.30	
11	3210	-9.2	-0.04	215	0.5	-0.06	205	-1.1	-1.126	420	-0.8	-0.71	
12	2743	-15.5	-0.53	241	3.2	0.14	227	-5.4	-0.86	469	-1.2	-0.30	
IV	8830	-13.5	-	721	-0.3	-	787	1.0	-	1508	0.4	-	
2011/1	1968	-17.0	-2.26	241	0.1	1.75	335	8.6	1.85	576	4.9	1.78	
2	2200	-19.3	-2.40	336	-2.0	0.17	207	-1.7	-1.184	543	-1.9	-0.69	
3	2685	-21.3	-1.93	269	2.7	1.89	271	11.0	0.68	541	6.7	1.26	
I	6853	-19.5	-	846	0.1	-	813	6.5	-	1660	3.1	-	
4	2593	-16.8	-2.30	279	9.3	3.19	360	17.2	2.77	639	13.6	2.93	
5	2764	-11.7	-1.08	253	-3.0	-1.63	381	-5.0	-2.05	634	-4.2	-1.94	
6	2892	-13.6	-0.90	351	-3.4	-1.04	560	21.6	3.52	911	10.6	1.46	
II	8250	-14.0	-	883	0.4	-	1301	11.3	-	2184	6.6	-	
7	2786	-17.5	-2.13	536	-3.7	-1.93	852	9.7	1.96	1388	4.1	0.23	
8	2966	-8.1	1.15	578	2.1	-1.25	1014	10.0	1.96	1592	7.0	0.67	
9	2969	-11.6	0.32	300	7.3	0.17	562	11.2	1.86	862	9.8	1.25	
III	8721	-12.5	-	1414	0.8	-	2428	10.2	-	3842	6.6	-	

	Leto	Letalski			Cestni			Pomorski			Luški		
		PKM mio	letni porast	mesečna rast	tkm	letni porast	mesečna rast	tkm mio	letni porast	mesečna rast	tsać T	letni porast	mesečna rast
2006	1019	7.8	0.20	12097	9.6	0.60	49155	-6.4	-1.01	15463	22.5	1.84	
2007	1185	13.7	0.88	13734	13.4	0.97	46587	-5.2	-0.31	15846	2.5	0.20	
2008	1349	13.8	1.49	16262	18.4	1.50	54715	17.4	1.32	16554	4.5	0.45	
2009	1194	-11.5	-1.16	14762	-9.2	-0.78	51707	-5.5	-0.50	13356	-19.3	-1.70	
2010	1224	2.5	0.19	-	-	-	57320	10.9	1.01	14591	9.2	0.66	
2010/1	201	3.6	-	4112	19.8	-	13334	-0.1	-	3551	-6.6	-	
4	69	-19.8	-5.04	1442	10.7	0.85	5022	48.3	1.70	1188	12.9	2.15	
5	103	5.1	1.28	1424	10.7	0.42	4714	-5.2	0.31	1343	51.9	5.87	
6	125	-2.3	0.10	1451	10.7	0.15	4740	-4.4	-1.41	1229	56.8	3.16	
II	297	-4.8	-	4317	10.7	-	14476	8.7	-	3760	38.2	-	
7	175	6.7	2.55	1330	9.6	-2.04	4778	7.5	-0.19	1143	-12.9	1.88	
8	172	3.6	2.53	1077	9.5	-2.19	4702	22.4	1.96	937	15.4	-3.23	
9	136	10.6	1.59	1333	9.5	-2.17	5062	39.8	2.76	1035	5.0	-1.79	
III	483	6.6	-	3740	9.5	-	14542	22.2	-	3115	-3.1	-	
10	105	7.9	11.7	1335	-6.3	-3.11	5018	26.5	3.57	1424	-5.4	0.31	
11	72	0.1	-0.45	1316	-6.3	-2.78	4913	10.7	6.55	1582	13.8	3.66	
12	68	3.6	0.26	1111	-6.3	-2.32	5037	6.4	0.09	1159	59.9	0.36	
IV	245	4.3	-	3762	-6.3	-	14968	13.9	-	4165	15.0	-	
2011/1	72	10.8	1.43	1231	3.2	1.54	4989	10.0	-1.05	1368	-3.6	0.56	
2	66	3.1	0.89	1317	3.2	2.02	4172	-4.5	-4.27	1063	-8.8	-3.39	
3	75	4.2	0.74	1432	-3.2	2.26	4433	0.0	4.13	1334	38.0	1.59	
I	213	6.0	-	3980	-3.2	-	13594	1.9	-	3765	6.0	-	
4	88	27.5	-0.62	1464	1.5	.211	4320	-14.0	-1.96	1438	21.0	3.66	
5	102	-0.8	-0.71	1446	1.5	1.87	4752	0.8	-3.25	1465	9.1	6.34	
6	127	1.9	-1.45	1473	1.5	1.56	5264	11.1	-1.12	1220	-0.8	3.45	
II	318	6.9	-	4383	1.5	-	14336	-1.0	-	4123	9.6	-	
7	175	-0.2	-0.12	-	-	-	5461	14.3	2.70	1284	12.3	-1.06	
8	160	-6.8	-1.81	-	-	-	5367	14.1	5.22	1649	76.0	9.73	
9	136	0.0	0.29	-	-	-	5093	0.6	3.90	1174	13.4	-1.98	
III	471	-2.5	-	-	-	-	15922	9.5	-	4106	31.8	-	

Leto	v podjetjih in organizacijah	Zaposlene osebe			Samozaposlene osebe			Iskalcici zaposlitve			aktivno prebivalstvo	letni porast	Skupaj
		letni porast	pri samoz. osebah	letni porast	podjetniki in poklici	letni porast	stevilo	letni porast	stevilo	letni porast			
2006	675060	1.3	66527	1.7	51519	2.7	85836	-6.6	910675	0.6			
2007	696116	31	69933	51	53303	3.5	71336	-16.9	925334	1.6			
2008	717564	31	72300	3.4	55442	4.0	63216	-11.4	942473	1.9			
2009	699435	-2.5	67937	-6.0	58507	5.5	86353	37.1	944524	0.2			
2010	685733	-2.0	61461	-9.5	59824	2.2	100504	16.4	935543	-1.0			
2010/1	686370	-3.7	63327	-100	59825	4.9	99591	34.7	935672	-1.1			
2	686945	-3.2	62830	-9.9	59719	4.7	99784	29.3	935822	-1.1			
3	688295	-2.7	62652	-9.6	59568	4.1	98893	24.1	935795	-1.0			
4	688470	-2.2	62419	-9.5	59256	2.7	99316	19.9	938566	-0.8			
5	688622	-1.9	62201	-9.6	58956	1.7	98401	16.4	937271	-0.9			
6	689149	-1.5	62131	-9.5	58897	1.0	98187	13.5	937520	-0.9			
7	686275	-1.5	61789	-9.1	59275	0.9	98406	11.2	934304	-1.0			
8	684369	-1.5	61304	-9.1	59794	1.3	99032	12.4	933010	-0.9			
9	686360	-1.3	60960	-8.8	60428	1.7	97908	10.8	934120	-0.9			
10	686219	-0.8	60546	-9.0	60882	1.9	102683	8.6	938208	-0.7			
11	684771	-1.0	59807	-9.2	60842	1.4	103831	8.8	937237	-0.9			
12	672953	-2.2	57569	-10.9	60445	1.0	110021	13.8	928996	-1.3			
2011/1	670709	-2.3	56634	-10.6	60694	1.5	115132	15.6	935998	0.0			
2	671281	-2.3	56552	-10.0	60945	2.1	115608	15.9	937277	0.2			
3	672062	-2.4	56935	-9.1	61210	2.8	113948	15.2	937052	0.1			
4	672882	-2.3	57626	-7.7	61545	3.9	111561	12.3	938441	0.0			
5	674289	-2.1	58205	-6.4	61736	4.7	108634	10.4	937668	0.0			
6	674400	-2.1	58196	-6.3	61724	4.8	107081	9.1	936291	-0.1			
7	671146	-2.2	57872	-6.3	61373	3.5	107562	9.3	931724	-0.3			
8	670514	-2.0	57543	-6.1	61254	2.4	106996	8.0	930033	-0.3			
9	672235	-2.1	57440	-5.8	61083	1.1	107049	9.3	931540	-0.3			
10	-	-	-	-	-	-	110905	8.0	-	-			
11	-	-	-	-	-	-	111069	7.0	-	-			

	Cene živjeljskih potrebnosti						Goriva				
	Živjeljske potrebnosti			Osnovna inflacija			Blago		Storitve		
Leto	indeks	letni porast	meseca rast	indeks	letni porast	meseca rast	indeks	letni porast	indeks	letni porast	indeks
2006	101,55	2,5	0,21	101,55	1,7	0,17	102,06	2,1	103,52	3,5	108,45
2007	106,39	3,6	0,43	105,07	3,5	0,37	105,29	3,2	108,45	4,8	112,10
2008	112,33	5,7	0,28	110,19	5,1	0,37	111,28	5,7	114,26	5,3	122,64
2009	113,12	0,72	0,06	112,40	1,90	0,05	110,85	-0,37	117,96	3,24	117,13
2010	115,20	1,8	0,17	112,58	0,15	0,02	113,73	2,60	119,34	1,18	133,46
2010/II	116,04	2,1	-	113,46	0,4	-	114,70	2,7	119,84	1,9	133,68
7	115,57	2,1	0,14	112,47	0,1	0,03	113,36	3,0	121,49	1,3	136,11
8	115,91	2,3	0,23	112,85	0,4	0,07	113,31	3,1	122,03	1,3	135,64
9	115,33	2,0	0,04	112,45	0,2	-0,07	114,26	3,2	118,69	0,1	134,86
III	115,60	2,1	-	112,59	0,2	-	113,64	3,1	120,74	0,9	135,54
10	115,39	1,9	-0,02	112,64	0,0	-0,03	114,77	3,2	117,96	-0,1	135,95
11	115,74	1,4	0,19	112,82	-0,2	-0,06	115,31	2,5	117,88	-0,1	136,17
12	115,83	1,9	0,15	112,59	0,1	0,00	115,41	3,3	118,22	0,1	138,76
IV	115,65	1,7	-	112,68	-0,1	-	115,16	3,0	118,02	0,0	136,96
2011/1	114,88	1,8	0,16	111,18	0,0	-0,12	114,74	3,8	118,01	-0,4	142,12
2	114,85	1,4	0,08	111,14	-0,1	-0,06	115,25	3,8	117,12	-1,4	143,10
3	116,69	1,9	0,25	112,96	0,6	0,16	116,83	3,7	118,72	-0,2	144,08
I	115,47	1,7	-	111,76	0,2	-	115,61	3,8	117,95	-0,7	143,10
4	117,61	1,7	0,32	113,56	0,2	0,28	118,07	3,2	118,82	-0,4	145,60
5	118,58	2,2	0,34	114,16	0,7	0,22	119,27	3,9	119,38	-0,3	145,86
6	117,99	1,3	0,08	114,15	0,4	0,14	117,94	2,7	119,72	-0,6	143,04
II	118,06	1,7	-	113,96	0,4	-	118,43	3,3	119,31	-0,4	144,83
7	116,65	0,9	-0,03	113,00	0,5	0,16	115,40	1,8	120,95	-0,4	143,67
8	116,96	0,9	0,01	113,16	0,3	0,05	115,67	2,1	121,36	-0,5	145,84
9	117,71	2,1	0,20	114,10	1,5	0,24	117,18	2,6	120,47	1,5	145,26
III	117,11	1,3	-	113,42	0,7	-	116,08	2,1	120,93	0,2	144,92
10	118,54	2,7	0,38	114,72	1,8	0,22	119,10	3,8	119,41	1,2	147,5

Harmonizirani indeksi cen v Sloveniji [podatki Eurostat-a]										
	Skupni indeks			Biago			Storitve			Energija
Leto	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast
2005	100,00	2,47	100,00	2,07	100,00	3,26	100,00	1,16	100,00	11,85
2006	102,54	2,54	102,06	2,06	103,52	3,52	101,55	1,55	108,45	8,45
2007	106,39	3,76	105,31	3,19	108,56	4,87	105,07	3,47	112,10	3,36
2008	112,28	5,53	111,28	5,66	114,26	5,25	110,32	4,99	122,64	9,40
2009	113,25	0,86	110,85	-0,40	117,96	3,23	112,40	1,88	117,13	-4,38
2010	115,62	2,09	113,73	2,60	119,33	1,16	112,58	0,16	133,46	13,94
2010/1	113,24	1,84	110,58	1,74	118,52	2,08	111,14	0,14	126,26	16,98
2	113,61	1,56	111,00	1,41	118,81	1,90	111,23	-0,04	127,44	13,81
3	114,78	1,78	112,64	1,80	118,98	1,74	112,34	-0,04	129,35	15,56
4	116,05	2,68	114,38	2,96	119,29	2,11	113,28	0,73	132,39	16,73
5	116,52	2,44	114,84	2,61	119,77	2,08	113,39	0,33	134,30	17,00
6	116,76	2,12	114,87	2,39	120,46	1,60	113,70	0,21	134,34	13,14
7	116,08	2,35	113,36	2,99	121,49	1,27	112,47	0,14	136,11	13,76
8	116,23	2,42	113,31	3,09	122,03	1,30	112,85	0,36	135,64	12,70
9	115,71	2,06	114,26	3,22	118,49	-0,09	112,45	0,17	134,86	11,58
10	115,88	2,09	114,77	3,22	117,96	-0,11	112,64	-0,04	135,95	13,96
11	116,22	1,62	115,31	2,46	117,88	-0,08	112,82	-0,19	136,17	10,30
12	116,39	2,20	115,41	3,27	118,22	0,14	112,59	0,07	138,76	12,64
2011/1	115,88	2,33	114,74	3,76	118,01	-0,43	111,18	0,04	142,12	12,56
2	115,92	2,03	115,25	3,83	117,12	-1,42	111,14	-0,08	143,10	12,29
3	117,51	2,38	116,83	3,72	118,72	-0,22	112,96	0,55	144,08	11,39
4	118,37	2,00	118,07	3,23	118,82	-0,39	113,56	0,25	145,60	9,98
5	119,35	2,43	119,27	3,86	119,38	-0,33	114,16	0,68	145,86	8,61
6	118,58	1,56	117,94	2,67	119,72	-0,61	114,15	0,40	143,04	6,48
7	117,31	1,06	115,40	1,80	120,95	-0,44	113,00	0,47	143,67	5,55
8	117,62	1,20	115,67	2,08	121,36	-0,55	113,16	0,27	145,84	7,52
9	118,33	2,26	117,18	2,56	120,47	1,67	114,10	1,47	145,26	7,71
10	119,25	2,91	119,10	3,77	119,41	1,23	114,72	1,85	147,46	8,47

Harmonizirani indeksi cen v evro območju									
Leto	Skupni indeks			Blago		Storitve			Energija letna rast
	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	
2005	100,0	2,2	100,0	2,1	100,0	2,3	100,0	1,5	100,0
2006	102,2	2,2	102,3	2,3	102,0	2,0	101,6	1,5	107,8
2007	104,4	2,1	104,2	1,9	104,5	2,5	103,6	2,0	110,5
2008	107,8	3,4	108,2	4,0	107,2	2,5	106,1	2,5	122,9
2009	108,1	1,0	107,3	-0,9	109,4	2,0	107,6	1,4	112,2
2010	109,8	1,5	109,1	1,6	110,8	1,3	108,6	0,9	120,3
2010/1	107,99	0,94	106,81	0,58	109,69	1,44	107,09	0,71	115,41
2	108,33	0,85	107,08	0,49	110,12	1,34	107,48	0,67	115,26
3	109,53	1,59	108,99	1,59	110,33	1,59	108,46	1,00	118,21
4	109,98	1,64	109,78	1,97	110,29	1,17	108,66	0,79	120,55
5	110,10	1,69	109,89	2,01	110,43	1,26	108,77	0,88	121,23
6	110,10	1,49	109,75	1,63	110,64	1,31	108,83	0,94	120,77
7	109,63	1,73	108,27	2,00	111,59	1,36	108,32	0,92	120,83
8	109,85	1,58	108,41	1,69	111,90	1,42	108,66	0,94	120,66
9	110,19	1,88	109,59	2,23	111,06	1,37	109,02	1,11	121,02
10	110,52	1,95	110,13	2,37	111,10	1,35	109,32	1,12	121,72
11	110,62	1,92	110,51	2,34	110,80	1,32	109,29	1,14	122,68
12	111,29	2,21	111,03	2,87	111,68	1,28	109,70	1,10	125,49
2011/1	110,50	2,32	109,94	2,93	111,34	1,50	108,36	1,19	129,24
2	110,96	2,43	110,31	3,02	111,91	1,63	108,71	1,14	130,34
3	112,47	2,68	112,72	3,42	112,14	1,64	110,07	1,48	133,62
4	113,10	2,84	113,51	3,40	112,54	2,04	110,60	1,79	135,56
5	113,11	2,73	113,60	3,38	112,44	1,82	110,68	1,76	134,69
6	113,10	2,72	113,30	3,23	112,84	1,99	110,80	1,81	133,98
7	112,41	2,54	111,45	2,94	113,81	1,99	110,00	1,55	135,11
8	112,62	2,52	111,62	2,96	114,08	1,95	110,37	1,57	134,86
9	113,48	2,99	113,68	3,73	113,22	1,94	111,22	2,02	136,04
10	113,87	3,03	114,41	3,89	113,13	1,83	111,55	2,04	136,86

		Skupaj			Oprema			Repromaterial			Življenjske potrebščine		
		letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	
Leto	indeks												meseca na rast
2006	102,42	2,4	0,26	100,17	0,2	0,09	103,65	3,6	0,44	101,57	1,6	0,08	
2007	108,00	5,5	0,53	101,09	0,9	0,01	111,55	7,6	0,65	104,78	3,2	0,39	
2008	114,03	5,6	0,38	104,72	3,6	0,50	117,98	5,8	0,32	110,67	5,6	0,39	
2009	113,58	-0,4	-0,16	102,96	-1,6	-0,43	116,68	-11	-0,17	110,25	-0,4	-0,15	
2010	115,90	2,0		102,58	-0,4		120,07	2,9		111,36	10		
2010/III	116,46	2,8	-	102,84	0,3	-	120,87	3,8	-	111,59	15	-	
10	117,08	3,1	0,25	102,76	0,6	-0,06	121,74	4,0	0,39	112,06	16	0,11	
11	117,11	3,2	0,22	102,65	0,7	-0,09	121,89	4,6	0,40	111,93	16	-0,04	
12	117,40	3,5	0,26	102,23	0,4	-0,11	122,40	5,1	0,44	112,15	1,5	-0,08	
IV	117,20	3,2	-	102,55	0,6	-	122,01	4,6	-	112,05	16	-	
2011/1	118,24	4,0	0,36	102,68	1,0	0,05	123,54	5,8	0,65	112,63	1,7	0,27	
2	119,51	4,8	0,53	103,02	0,8	0,22	125,66	7,2	0,76	112,98	2,0	0,24	
3	120,05	4,8	0,44	102,92	0,8	0,07	126,27	6,9	0,61	113,61	2,5	0,39	
I	119,27	4,5	-	102,87	0,9	-	125,16	6,6	-	113,07	2,1	-	
4	120,54	5,0	0,47	103,20	1,3	0,08	126,73	6,9	0,47	114,21	3,2	0,35	
5	120,32	3,6	0,30	103,04	-0,5	0,02	126,33	4,7	0,33	114,24	3,1	0,27	
6	120,83	3,7	0,38	102,95	-0,5	-0,04	126,93	5,1	0,40	114,85	2,9	0,29	
II	120,56	4,1	-	103,06	0,1	-	126,66	5,6	-	114,43	3,1	-	
7	120,58	3,7	0,29	103,23	0,5	-0,12	126,77	4,9	0,26	114,26	2,7	0,19	
8	120,82	3,8	0,23	103,39	0,5	-0,14	127,13	5,3	0,19	114,27	2,3	0,12	
9	120,80	3,6	0,14	103,28	0,4	-0,09	126,91	4,9	-0,03	114,66	2,6	0,26	
III	120,73	3,7	-	103,30	0,5	-	126,94	5,0	-	114,40	2,5	-	
10	120,68	3,1	-0,01	103,65	0,9	0,12	126,80	4,2	-0,05	114,30	2,0	-0,02	

Povprečne plače											
	Skupaj bruto			Skupaj neto			Število plačanih ur			BTO plača za plačano uro	
Leto	€	letni porast	mesečna rast	€	letni porast	mesečna rast	število	letni porast	mesečna rast	letni porast	mesečna rast
2006	1212,41	4,8	0,38	773,19	5,1	0,44	170	0	-0,05	714	3,2
2007	1284,20	5,9	0,53	834,17	7,9	0,64	170	0	-0,02	755	5,7
2008	1391,14	8,3	0,67	899,65	7,8	0,63	170	0,0	0,0	819	8,5
2009	1439,26	3,5	0,11	930,16	3,4	0,12	168	-1,2	-1,2	8,58	4,9
2010	1494,89	3,9	0,31	966,69	3,9	0,33	168	0,3	0,0	8,87	3,5
2010/II	1483,35	4,3	-	960,76	4,3	-	168	0,6	-	8,82	3,6
7	1480,69	4,0	0,44	960,14	4,1	0,41	170	-2,9	-	8,69	6,5
8	1487,20	5,1	0,13	964,55	5,0	0,15	170	3,7	-	8,73	1,3
9	1485,58	3,6	0,2	963,84	3,7	0,16	170	0,6	-	8,73	3,2
III	1484,49	4,2	-	962,84	4,3	-	170	0,5	-	8,72	3,7
10	1487,86	2,7	-0,21	964,48	3,1	-0,18	164	-3,5	-	9,05	6,0
11	1634,48	4,1	-0,38	1041,91	4,2	-0,28	170	3,7	-	9,62	0,2
12	1534,04	3,1	-0,09	988,96	3,3	-0,16	175	0,0	-	8,76	2,9
IV	1552,13	3,3	-	998,45	3,6	-	170	0,0	-	9,14	3,0
2011/1	1496,35	3,3	0,06	971,83	3,7	0,02	164	0,0	-	9,14	3,5
2	1493,54	4,3	0,41	969,92	4,3	0,28	158	0,0	-	9,47	4,5
3	1523,98	1,7	0,28	987,03	2,0	0,21	176	0,6	-	8,68	1,4
I	1504,62	3,1	-	976,26	3,4	-	166	0,2	-	9,10	3,1
4	1504,65	1,4	0,15	975,98	1,7	0,1	164	-3,5	-	9,15	4,7
5	1515,63	2,8	0,38	982,99	2,8	0,76	170	3,0	-	8,91	-0,6
6	1520,92	2,0	0,32	985,95	2,1	0,32	170	0,0	-	8,93	2,1
II	1513,73	2,0	-	981,64	2,2	-	168	-0,2	-	9,00	2,1
7	1500,16	1,3	0,07	974,91	1,5	0,09	164	-3,5	-	9,12	4,9
8	1524,15	2,5	0,30	988,45	2,5	0,24	176	3,5	-	8,66	-0,8
9	1506,87	1,4	-0,02	978,20	1,5	-0,08	170	0,0	-	8,86	1,5
III	1510,39	1,7	-	980,52	1,8	-	170	0,0	-	8,88	1,9

	Leto	mio. €	Skupaj	Prihodki javnega sektora				DDV in trošarine				Carine	
				letni porast	mesečna rast	mio. €	mesečna rast	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €
	2006	12395,09	7,8	0,48	846110	8,9	0,45	3882,81	5,2	0,60	51,06	28,7	2,80
	2007	13421,12	8,3	0,99	8992,07	6,3	0,88	431216	11,1	1,09	116,89	128,9	7,95
	2008	14682,00	9,4	0,54	9958,52	10,7	0,73	4604,16	6,8	-1,39	120,09	2,77	-0,91
	2009	13734,30	-6,1	-0,45	9194,90	-6,9	-0,64	4448,90	-2,8	0,01	90,50	-24,0	-4,44
	2010	13652,60	-0,4	0,2	8986,77	-2,2	0,0	4575,15	4,3	0,5	90,68	5,5	2,5
	2010/11	3384,58	10	-	222510	0,5	-	1134,75	3,6	-	24,73	-12,3	-
7	1113,13	-12,3	-0,99	659,42	-201	-180	445,29	2,2	-0,09	8,42	13,3	2,88	
8	1156,87	0,0	1,76	763,29	-0,3	1,67	386,80	0,0	1,90	6,79	33,2	1,36	
9	1128,30	6,2	1,74	756,55	3,5	1,98	364,44	11,5	1,27	7,31	56,8	0,88	
III	3398,31	-2,0	-	2179,25	-5,6	-	1196,53	4,5	-	22,52	34,5	-	
10	1138,79	-6,9	-0,82	753,52	-1,3	1,53	376,07	-16,8	-4,95	9,20	24,0	5,80	
11	1258,39	6,1	2,17	776,26	0,1	1,20	475,07	18,0	4,02	7,06	-13,0	-0,58	
12	1287,79	4,9	0,60	870,02	1,2	0,51	409,27	13,0	0,95	8,51	38,8	3,37	
IV	3684,97	1,3	-	2399,79	0,0	-	1260,41	4,7	-	24,77	16,6	-	
2011/1	1182,63	9,9	1,56	743,13	1,0	1,13	431,72	29,0	2,02	7,79	37,0	9,03	
2	1003,82	-9,4	-0,13	724,04	0,1	0,70	272,09	-28,1	-2,11	7,69	12,1	2,06	
3	1166,73	16,6	2,15	748,84	3,4	0,87	409,65	51,6	4,95	8,24	34,8	0,34	
I	3353,18	5,7	-	2216,00	1,5	-	1113,45	17,5	-	23,72	27,9	-	
4	1197,35	12,5	-0,27	826,34	28,8	0,69	361,89	-12,8	-2,11	9,12	10,0	-3,90	
5	1514,26	33,0	5,39	1012,75	32,5	4,67	486,22	32,9	6,65	15,30	82,8	10,30	
6	1252,45	6,0	0,49	855,65	4,4	1,33	387,75	9,6	-1,26	9,05	12,1	-3,13	
II	3964,06	17,2	-	2694,74	21,9	-	1235,86	9,9	-	33,46	35,0	-	
7	1043,53	-6,3	-4,72	654,07	-0,8	-4,91	380,21	-14,6	-4,68	9,25	9,8	-1,08	
8	1186,77	2,6	-1,01	775,32	1,6	-1,41	405,04	4,7	-0,24	6,41	-5,5	-6,04	
9	1111,51	-1,5	-1,60	788,18	4,2	-0,57	315,14	-13,5	-4,07	8,19	12,0	-0,50	
II	3341,81	-1,7	-	2217,58	1,6	-	1100,39	-7,8	-	23,85	5,4	-	
* * * * * 10	785,54	-31,0	-9,68	350,40	-53,5	-13,85	427,85	13,8	-3,22	7,30	-20,6	-6,72	
11	1242,83	-1,2	-0,98	758,73	-2,3	-2,76	475,50	0,1	2,13	8,60	21,8	-2,89	

**** Podatki so napačni, ker je velik del prihodkov ostal nerazporen. Zato so napakačni tudi podatki o mesecnih stopnjah rasti v novembru

	Prispevki za socialno varnost			Zdravstveno zavarovanje			Pokojninsko zavarovanje			Zaposlovanje		
	Skupno			mesečna rast			mesečna rast			mesečna rast		
	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast
2006	45888,90	5,5	0,5	1822,72	4,6	0,56	2743,76	6,1	0,47	22,43	6,3	0,28
2007	4972,19	8,4	0,79	1968,62	8,0	0,76	2979,11	8,6	0,81	24,45	9,0	0,95
2008	5496,23	10,5	0,78	2169,86	10,2	0,82	3300,93	10,8	0,77	27,11	10,9	1,18
2009	5597,70	2,01	-0,26	2221,80	2,58	-0,24	3347,60	1,58	-0,27	28,30	4,78	1,42
2010/II	5690,63	1,7	0,3	2263,68	1,9	0,3	3399,24	1,5	0,3	27,70	-2,0	-1,6
7	470,87	1,9	-	563,39	2,1	-	84741	1,9	-	6,34	-8,3	-
8	466,61	2,7	0,52	185,90	2,6	0,54	278,41	2,7	0,47	2,30	3,2	-3,23
9	471,03	3,5	0,18	188,06	3,9	0,37	280,67	3,3	0,17	2,30	-8,5	-3,29
III	1408,50	2,8	-	560,82	2,9	-	840,77	2,7	-	6,92	-1,3	-
10	473,05	1,8	0,13	18796	1,6	0,23	282,79	2,1	0,15	2,30	-15,7	-2,16
11	475,35	2,4	-0,36	189,48	2,2	-0,87	283,57	2,5	0,01	2,31	2,7	-0,93
12	529,13	2,6	-0,49	208,05	2,9	-0,40	318,49	2,5	-0,56	2,59	2,0	3,32
IV	147753	2,3	-	585,48	2,2	-	884,84	2,4	-	7,20	-3,7	-
2011/1	47727	3,2	0,23	190,40	2,9	0,22	284,55	3,5	0,25	2,32	3,0	0,73
2	465,10	2,7	-0,08	185,85	2,3	-0,07	276,96	2,9	-0,07	2,30	4,9	0,22
3	478,48	1,3	0,19	190,11	1,5	0,17	286,09	1,4	0,21	2,29	-18,3	0,33
I	1420,86	2,4	-	566,35	2,2	-	847,60	2,6	-	6,91	-3,5	-
4	478,48	0,5	-0,04	190,53	0,8	0,05	285,72	0,2	-0,04	2,23	25,8	1,79
5	515,01	9,7	1,70	203,93	9,5	1,60	308,54	9,7	1,77	2,54	12,7	10,23
6	478,81	1,6	0,14	190,44	1,2	0,11	285,83	1,7	0,06	2,54	10,0	10,13
II	1422,30	3,9	-	584,90	3,8	-	880,09	3,9	-	7,31	16,2	-
7	475,88	1,1	-0,14	189,15	1,2	-0,13	284,32	0,9	-0,25	2,40	3,7	0,02
8	471,30	1,0	-0,10	187,87	1,1	-0,08	281,10	1,0	-0,13	2,33	1,3	-0,98
9	476,10	1,1	-0,21	189,78	0,9	-0,09	284,00	1,2	-0,28	2,31	0,6	-5,87
II	1423,27	1,0	-	566,80	1,1	-	849,42	1,0	-	7,04	1,9	-
****10	199,89	-57,7	-1,88	95,80	-49,0	-1,57	103,10	-63,5	-2,07	0,99	-56,9	-16,08
11	442,41	-6,9	-2,26	171,44	-9,5	-3,07	267,89	-5,5	-1,80	3,08	33,7	6,81

**** Podatki so napačni, ker je velik del prihodkov ostal nerazporejen. Zato so napačni tudi podatki o mesečnih stopnjah rasti v novembetu

	Krediti podjetjem			Krediti prebivalstvu			Depoziti podjetij			Depoziti prebivalstva		
	mio. €	letni porast	mio. €	letni porast	mio. €	letni porast	mio. €	letni porast	mio. €	letni porast	mio. €	letni porast
Leto												
2006	11784	22.8	4871	25.8	3299	6.9	10940	6.0				
2007	15292	29.8	6117	25.6	3647	10.5	12003	9.7				
2008	19438	28.0	7443	22.4	3735	2.4	13237	10.3				
2009	20790	0.93	8413	7.49	3868	1.79	14362	4.55				
2010	20827	0.07	9282	10.33	4038	4.40	14897	3.73				
2010/1	20876	0.36	8452	7.93	3782	2.58	14519	4.70				
2	20997	0.54	8480	8.00	3702	0.19	14591	3.89				
3	21055	0.92	8601	9.32	3891	4.26	14542	3.53				
4	21158	1.20	8647	9.32	3936	4.76	14538	3.72				
5	21222	1.67	8701	9.50	3941	5.18	14721	3.83				
6	21242	1.97	8897	11.90	3861	2.14	14790	3.75				
7	21304	2.05	8914	10.66	3858	3.99	14772	4.40				
8	21100	0.99	9062	11.40	3832	2.93	14795	4.36				
9	21139	1.36	9119	10.79	3829	1.56	14778	4.28				
10	21091	1.47	9149	10.30	3882	3.30	14706	3.89				
11	20980	1.04	9225	10.55	4100	8.35	14739	3.77				
12	20827	0.07	9282	10.33	4038	4.40	14897	3.73				
2011/1	20995	0.57	9226	9.16	3904	3.23	14998	3.30				
2	20979	-0.09	9233	8.88	3909	5.59	15034	3.04				
3	20929	-0.60	9276	7.85	3922	0.80	14940	2.74				
4	20964	-0.92	9304	7.60	3910	-0.66	14923	2.65				
5	20906	-1.49	9383	7.84	3820	-3.07	15120	2.71				
6	20916	-1.53	9425	5.93	3848	-0.34	15145	2.40				
7	20843	-2.16	9507	6.65	3948	2.33	15203	2.92				
8	20742	-1.70	9490	4.72	3960	3.34	15168	2.52				
9	20599	-2.55	9468	3.83	4032	5.30	15146	2.49				
10	20638	-2.15	9481	3.63	3934	1.34	15096	2.65				

